

רחוב קרן קיימת לישראל 94, באר שבע

בית מרקחת הנגב

תיק תיעוד מלא

גרסא 2 – פברואר 2012

פרטי עורך התיק: אדריכל גדעון רפאלי

מגר' ישראל שטרייכמן

מועצה לשימור אתרים

פרטי התקשרות: מגר' ישראל שטרייכמן טלפון : 08-6277016 / 050-5300793

שלט מטעם המועצה לשימור
אתרים.

שלט הניצב בכניסה לבית מרקחת
הנגב.

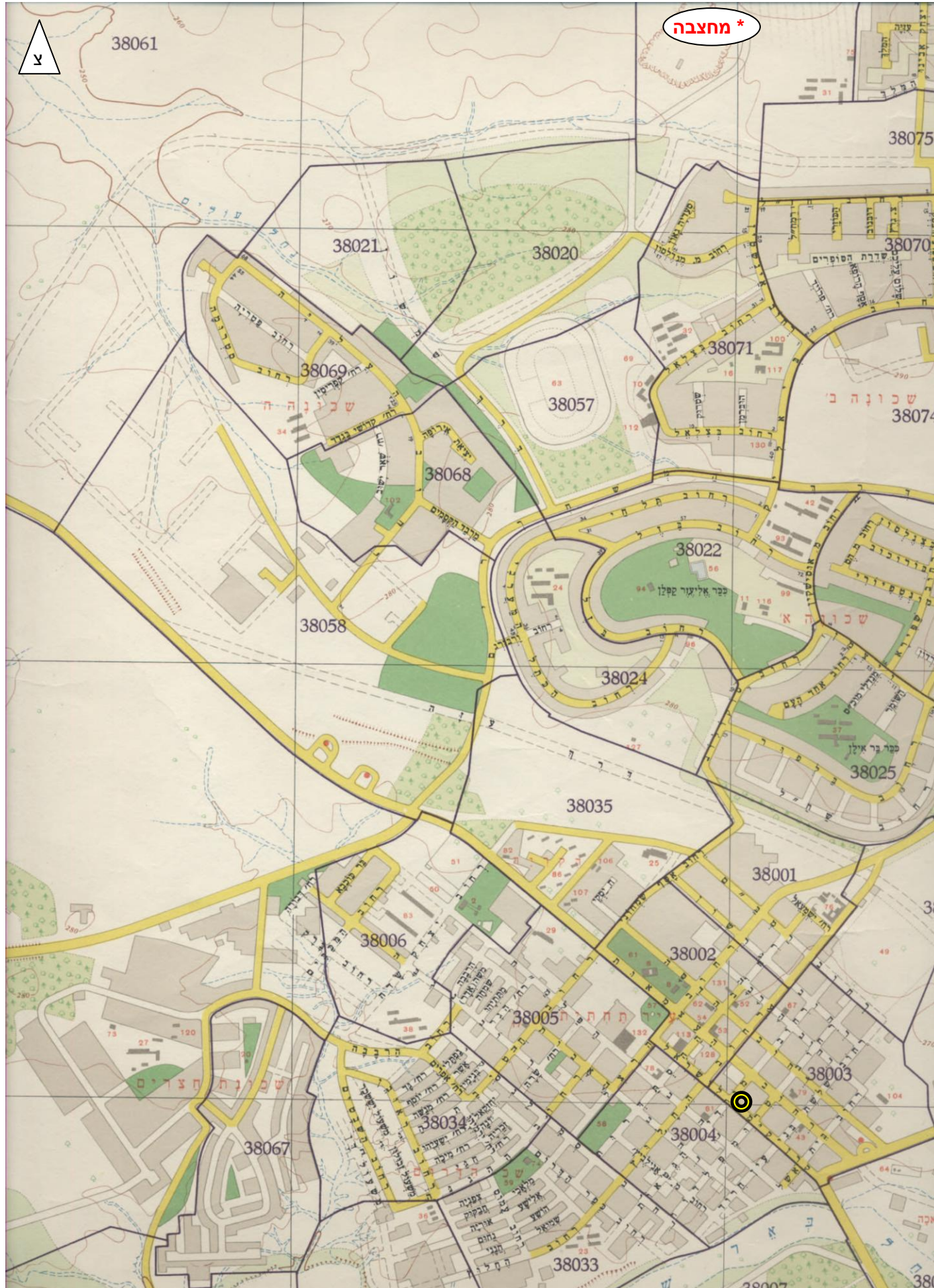
השלט מתאר בקצרה את
ההיסטוריה של המבנה הנ"ל.

2. תוכן עניינים:

תוכן

5	3. נתונים כללים – מצב קיים:
5	א. מיקום הנכס:
5	ב. מפת סביבה
7	ג. גבולות המתחם ומפת המתחם
10	ד. תאור האתר באופן תמציתי
11	ה. סוג הבעלות
11	ו. שטח המגרש
11	ז. סיבה לעריכת תיק תיעוד
11	ח. עבור מי נערך התיעוד
11	ט. פרטי אדריכל
12	4. נתונים סטטוטוריים - מצב קיים
12	א. מספר תב"ע
13	ב. שטח בינוי קיים
14	ג. דרגת שימור
14	ד. מספר האתר בכרטסת השימור של המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות
14	ה. ייעודו המקורי של המבנה:
15	ו. שימוש המבנה
16	5. תולדות המבנה והשכונה
18	6. נתונים אורבאניים/שכונתיים
18	א. תולדות השכונה והקשר בינה לבין המבנה
26	ב. דיאגרמה נפחי בנייה בשכונה
26	ג. דיאגרמה יחס בין בנוי לפני

27	ד. גדלי חלקות.....
27	ה. דיאגרמה מערך תנועה.....
28	ו. חתך רחוב קרן קיימת לישראל (קק"ל) – רחוב מורדי הגטאות.....
28	ז. חזית רחוב קק"ל.....
29	חזית רחוב מורדי הגטאות.....
30	7. נתונים אדריכליים.....
30	א. מפת המתחם וסביבותיו.....
30	ב. צילום אוויר מצב קיים.....
32	ג. מדידה כללית של המבנה.....
33	8. מדידה כללית של המבנה.....
34	9. תיעוד צילומי - (2011).....
39	10. תאור אדריכלי וטכנולוגי.....
39	א. תאור הבניין.....
45	ב. טכנולוגית הבנייה.....
47	ג. המצב הפיזי הנוכחי.....
47	ד. סקירה של מפגעים וסיכונים.....
48	11. סיכום, הערכת האתר והמלצות עורך התיק.....
49	נספח.....
62	בבליוגרפיה.....

3. נתונים כללים – מצב קיים:

א. מיקום הנכס:

גוש: 38003 , חלקה: 21
כתובת: רחוב קק"ל 94, באר-שבע.
שכונה: עיר עתיקה.

ב. מפת סביבה: (1961) – מיקום המבנה מסומן ב: ●

המפה מציינת את מיקום הנכס ביחס למחצבה ממנה נלקחו אבנים לבניית המבנה.
ראה סימון מחצבה בצפון.

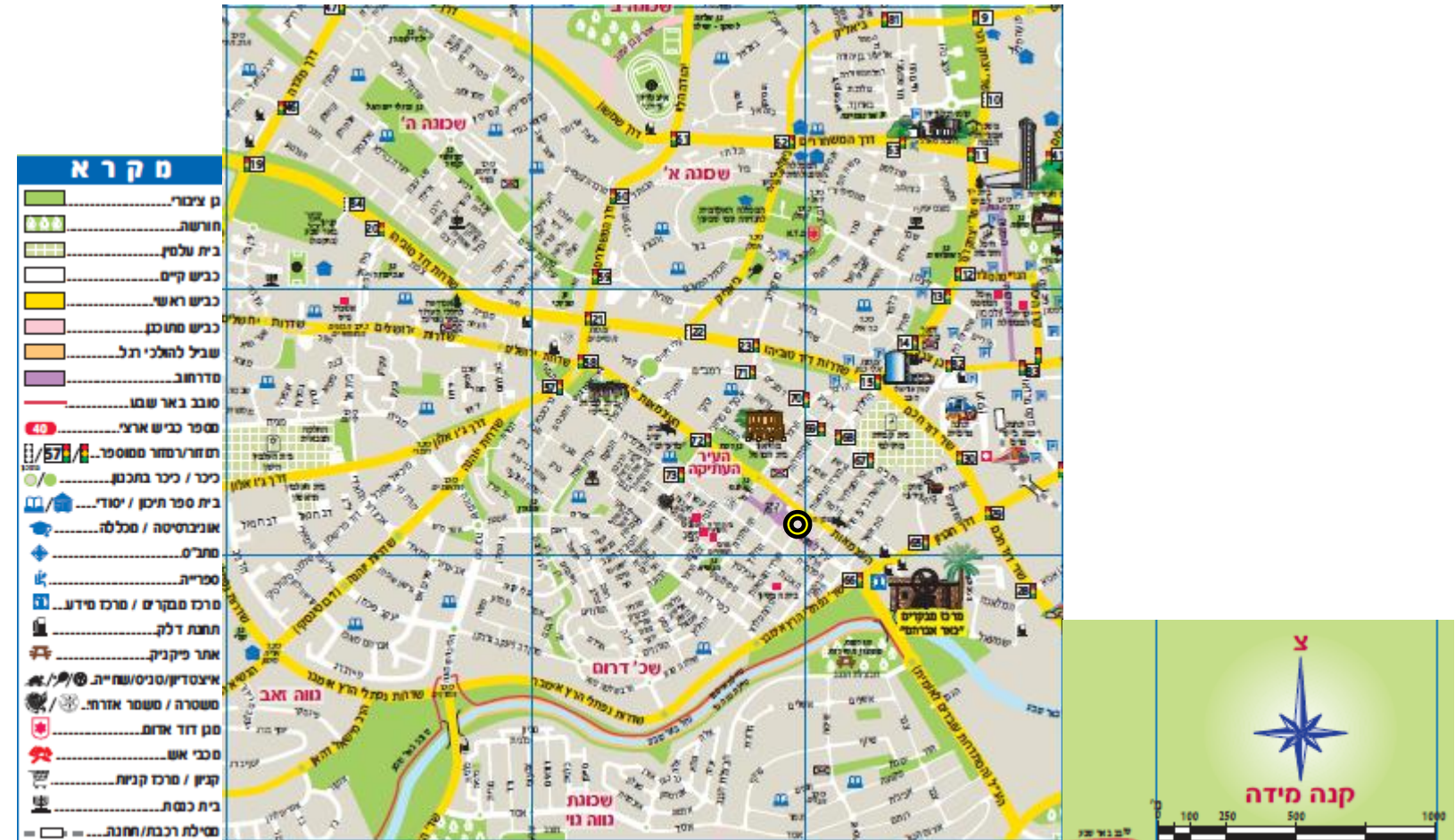
כמו כן רואים בדרום את וואדי נחל באר שבע.

גבולות הגוש בו נמצא הבניין המתועד מסומן במפה באדום (גוש 38003)

* בצפון - מחצבה ששימשה לחומרי גלם לבניין המבנים בעיר העתיקה.
* בדרום – וואדי (נחל באר שבע)

קנ"מ: 1:125

זווית נוספת על המתחם אותו אנו מתעדים.
ניתן לראות את השכונות המקיפות את העיר העתיקה, כגון שכונות א' וה' מצפון,
שכונה דרום ונווה נוי מדרום ומדרום מערב.

מיקום המבנה מסומן ב: ●

ג. גבולות המתחם ומפת המתחם

מיקום הנכס מסומן ב: ●

התרשים ממחיש בצורה ברורה את הרחובות הבנויים בצורת שתי וערב

המבנה המתואר הוא אחד מתוך מספר מבנים היסטוריים השוכנים בסביבתו ונבנו בשנים 1900-1948.

ראה מבנים מעניינים בעיר העתיקה בעמודים הבאים.

תרשים מפת המתחם.

בתרשים מסומנים מבנים היסטוריים אחרים באזור שנבנו בשנים 1900-1948.

מפות, תצלומים ושלטי שימור שהוציאה הרשות לשימור אתרים על מבנים היסטוריים סמוכים למבנה המתועד.

בית מרקחת הנגב

קקל 94

בית מרקחת "הנגב"

הבית בו נמצא בית המרקחת הוא הבניין הדו-קומתי הראשון מהתקופה התורכית, הוא נבנה בין השנים 1901-1900. לצורך הקמתו נעזרו התורכים במהנדסים מאירופה שהגיעו במיוחד לארץ ישראל. המבנה הוא בעל יופי מיוחד, הוא מאופיין בקשתות המפארות את התקרה ויש בו גם אלמנטים אדריכליים נוספים. פתחי החלונות מקושטים ותקרות המבנה קמורות. בחזית הבניין, בקומה השנייה, יש מרפסת שאלה יוצאים דרך שלושה פתחים קמורים. משני צדדיה של המרפסת יש שני צמדי חלונות קמורים וקשת חובקת אותם. מעל החלונות יש פתח עגול קטן, ששימש לאוויר החדרים. לבניין יש כניסה מכיוון רחוב מורדי הנטאות ויש גרם מדרגות שמוביל לקומת הבניינים ולקומת המגורים. בשנת 1914 - בגלל ייחודיותו וגודלו של הבניין, הוא שימש כבית מלון, הראשון בנגב. בשנת 1917 - שימש המבנה כמטה של נגל אלנבי, במלחמת העולם הראשונה. בשנת 1948 - נפתח בבניין בית המרקחת הראשון בנגב. בשנת 1986 - שופץ המבנה תוך כדי שימור האותנטיות.

פרוייקט תיעוד ושימור מבנים בעיר העתיקה

באר-שבע

ד. תאור האתר באופן תמציתי

בית האמידים הטורקי הינו דו-קומתי ומן היחידים בעיר מהתקופה העותומאנית. הבניין נבנה בין השנים 1900-1901 והיה המבנה הראשון בעיר שבו יותר מקומה אחת.

המבנה בנוי מקירות העשויים מאבן בלבד בעובי של כ- 1.2 מטר בקומת הקרקע. בקומה הראשונה קיר האבן הטיפוסי הוא בעובי של כ-40 ס"מ. האבנים הובאו ממחצבה קרובה צפונית לעיר העתיקה (ניתן לראות במפת הסביבה בחלק הצפון צפון-מזרחי). פתחי החלונות מקושטים ותקרות המבנה קמורות.

בחזית הבית, במרכז הקומה השנייה, מרפסת, אליה מובילים שלושה פתחים קמורים. רצפתה נתמכת בקורות עץ של פסי מסילת ברזל. משני צדדיה של המרפסת שני צמדי חלונות קמורים, שקשת חובקת אותם.

המבנה מעוטר הן בקומת הקרקע והן בקומה הראשונה בקשתות שונות. ישנן קשתות מסוג קמרון חבית (Barrel Vault) ו-קמרון מצטלב (Rib Vault). מבנה חלונות הפנים הם במבנה של קשת מחודדת (Pointed Arch) ואותו חלון מבחוץ נראה כקשת חצי עגולה. מעל החלונות פתח עגול קטן, ששימש לאוורור החדרים.

קמרון חבית הוא מערכת רצופה של נדבכים מקושטים, בזה אחר זה, היוצרים קמרון גלילי, דמוי חבית או מנהרה. קמרון מצטלב הוא קמרון הנשען על מערכת של שש קשתות: שתי קשתות מצטלבות, שתי קשתות מחודדות הבנויות במקביל זו לזו ושתי קשתות מעוגלות הבנויות בקירות המבנה המקורה. הקשתות נשענות על ארבע קונסולות הבנויות בקירות המבנה.

בית פינתי בין הרחובות קק"ל ומורדי הגטאות.

מכיוון רחוב מורדי הגטאות נמצאים הכניסה וגרם המדרגות המוביל לקומה הראשונה בו נראה את המבנה המוכר של הליוואן - אולם האירוח הגדול, ממנו מסתעפים חדרי המגורים.

בקומה הראשונה השתמר פסיפס שחור לבן.

המבנה במצב פיזי טוב.

ה. סוג הבעלות

בעלות פרטית - ראה נספח א'

ו. שטח המגרש

580.30 מ"ר

ז. סיבה לעריכת תיק תיעוד

תיעוד לשימור המבנה ותיעוד מצב קיים לדורות הבאים.

ח. עבור מי נערך התיעוד

התיעוד נערך עבור בית מרקחת הנגב בע"מ.

מנכ"ל: מגר' ישראל שטרייכמן 08-6277016, 050-5300793

מעוניינים בפרויקט: המועצה לשימור אתרים.

עיריית באר שבע.

ט. פרטי אדריכל

המועצה לשימור אתרי מורשת לישראל.

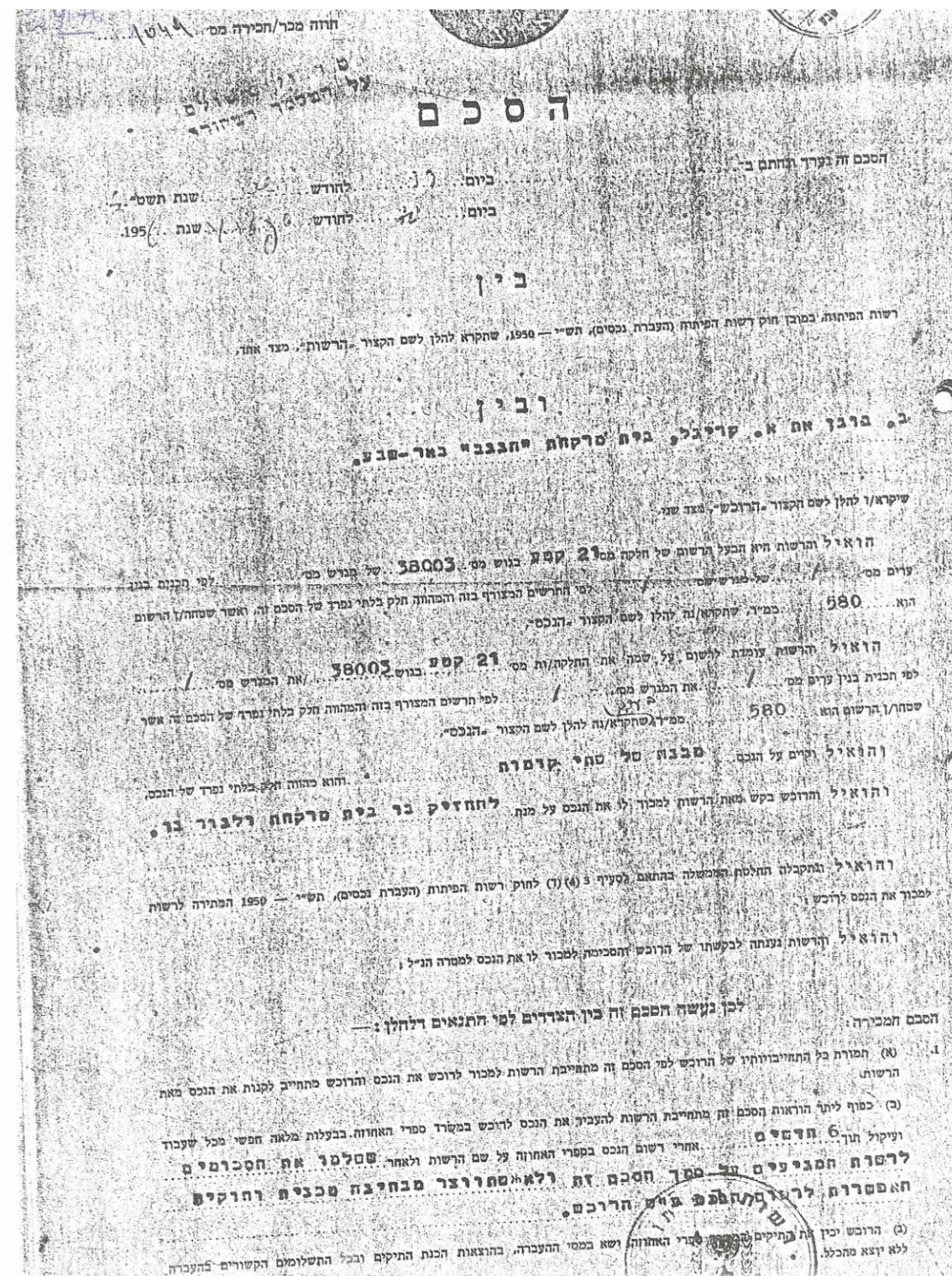
האדריכל גדעון רפאלי מ.ר. 3167

תודה על שיתוף הפעולה והעזרה הרבה ממר פטריק צרפתי, שהתמחה בארכיטקטורה במכון הגבוה לארכיטקטורה, LA CAMBRE, בבלגיה.

4. נתונים סטטוטוריים - מצב קיים

- א. מספר תב"ע: מספר חוזה מכר 1049 שנת 1956 באר שבע.
- הסכם מכר מהמנהל שנעשה עם איזיק קריגל ובן ציון בוגן (בית מרקחת הנגב) – ראה עמוד 11.
- חלק מחלקה 21 מגוש 38003.
- כיום חלק 21 מחולק לחלקות 226 ו-227, כאשר בית המרקחת ממוקם בחלקה 227.

הסכם קנייה בית מרקחת הנגב 1956 - רכישה ממנהל מקרקעי ישראל

ג. דרגת שימור של הבניין כפי שמופיע ברשימת השימור העירונית: ב'1

ד. מספר האתר בכרטסת השימור של המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות: כרטיס אתר: 33, מספר יישוב 9000, נפה 62, מחוז 6 (ראה נספח כרטיסייה)

ה. ייעודו המקורי של המבנה: בית אמידים. בזמן מלחמת העולם הראשונה שימש כבית מלון וכמפקדת מטה של גנרל אלנבי

1. שימוש המבנה בפועל משנת 1948: מסחר - בית מרקחת.

בצילומים שלפנינו ניתן לראות בבירור את הקשתות היפות המעטרות את תקרת המבנה ותורמות לאווירה המיוחדת. שילוב מוצלח של חדש וישן.

צילומי פנים - קומת הקרקע כיום. צילום לכיוון רחוב קק"ל.

צילום פנים - קומת הקרקע כיום. צילום מכיוון רחוב קק"ל.

5. תולדות המבנה והשכונה

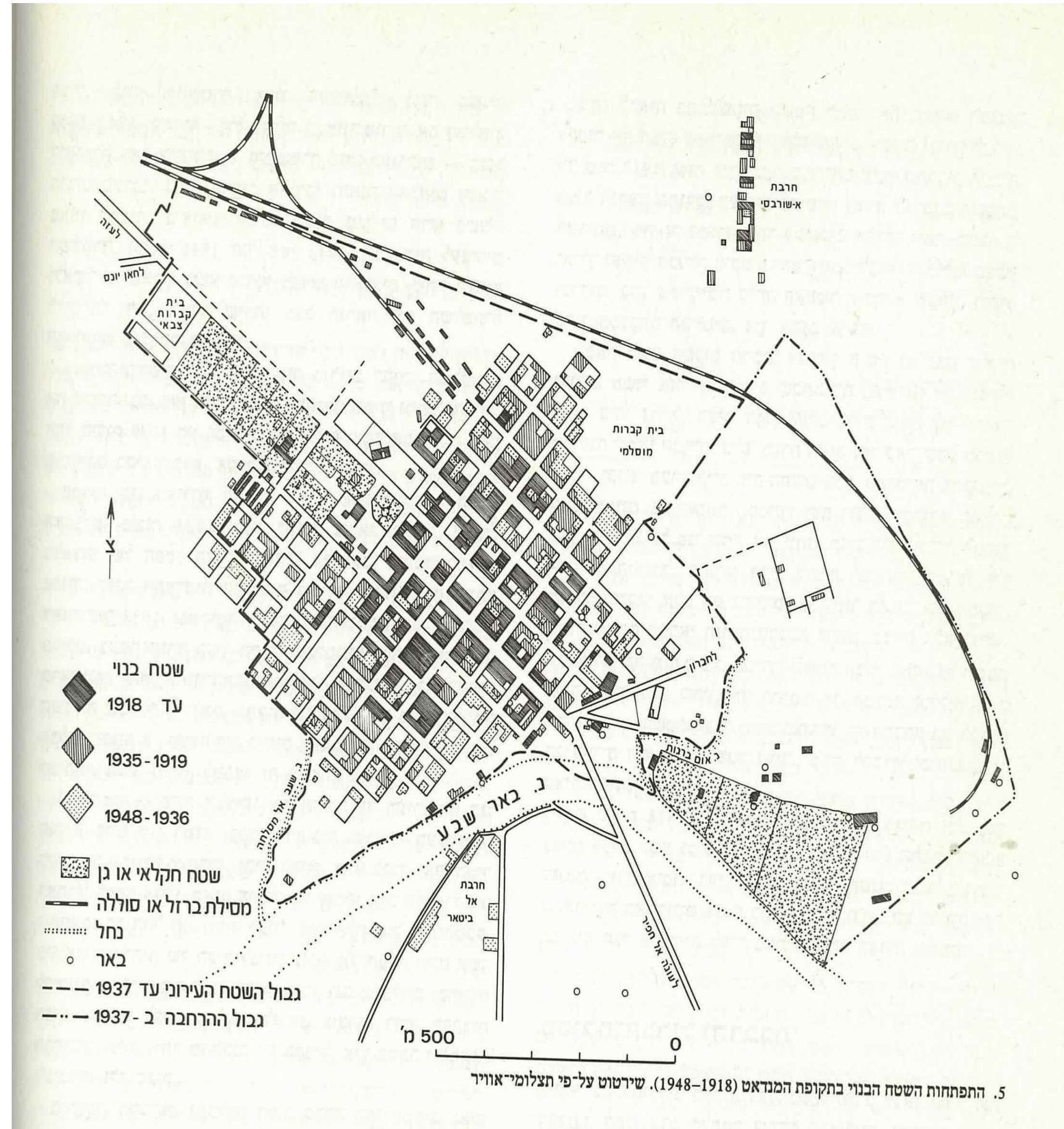
א.ב. תולדות הבית והבעלויות:

1900	סולטן עותומאני - עבדול עמיד השני נותן אישור לבנייה בעיר באר שבע. בניית המבנה – תכנון וביצוע.
1901-1914	שימש למגורי עמידים יחד עם היותו תחנת דלק מרכזית באזור
1914-1917 1917	שימש בית מלון ראשון בנגב בגלל ייחודו וגודלו כיבוש באר שבע, ירושלים והאזור ע"י גנרל בריטי אדמונד אלנבי. הבית שימש כמטה פיקוד מלחמה לגנרל אלנבי.
1948	סיום המנדט הבריטי באזור. פתיחת בית מרקחת במבנה לאחר שחרור העיר באר שבע. זה היה הבית המרקחת הראשון בנגב כולו
1986	שיפוץ המבנה תוך שמירה על האוטנטיות והמיוחדות שלו.

(תמונה של בית מרקחת הנגב משנות ה-70)

ג. ניתוח גרפי של התפתחות המבנה וסביבתו.
ראה מפה ומקרא מפה מצד שמאל.

שרטוט שנעשה
עפ"י תצלומי אוויר
היסטוריים.
תצלומי אוויר
שנעשו בין השנים
1918-1948
ממחישים כי
השטח המונציפלי
של העיר גדל
מאוד ויחד איתו
גדל השטח המיועד
לבנייה פרטית של
מגורי תושבים.

6. נתונים אורבאניים/שכונתיים

א. תולדות השכונה והקשר בינה לבין המבנה

רקע היסטורי כללי והארות אדריכליות –

העיר באר שבע הייתה תחת שלטון הטורקים החל מהמאה ה-16, אולם רק בתחילת שנת 1900 החליט הסולטן הטורקי לקבוע את באר שבע כבירת נפה מנהלית חדשה בדרום הארץ. זאת כחלק ממדיניות הבנייה והפיתוח שלו בכל שטחי האמפריה העות'מנית. לאור החלטה זו של הממשל הטורקי, נבנתה העיר באר שבע עפ"י תוכנית שתוכננה מראש ולא התפתחה מעצמה באופן ספונטני והדרגתי כמו ישובים אחרים. הממשל העות'מאני הכתיב, כנראה, למתכננים את דרישותיו ואת צרכיו ועל פי הם, כנראה, תוכננה העיר. זאת העיר העתיקה היחידה שהיא עיר טורקית שנבנתה מחוץ לטורקיה, תוכננה מראש וקיבלה הנחיות מהשליט עצמו. התכנון נעשה בשיתוף פעולה עם מהנדסים גרמניים שהובאו במיוחד מאירופה.

הבניין הציבורי הראשון הוקם בשנת 1903, בניין המשטרה (הסרייה).
חנוכת העיר באר שבע נערכה בשנת 1907.

השלטון העות'מאני בעיר נמשך עד כיבושה של באר שבע בפיקודו של גנרל אלנבי (1917) אשר קיבל לידי מערכת עירונית מסודרת ומתפקדת.

תרשים בלוקי מבנים עד 1917
התרשים הנ"ל מדגים כי באר שבע נבנתה על פי תוכנית שתוכננה והוכתבה מראש על ידי הממשל הטורקי

תקופת השלטון הבריטי בבאר-שבע ארכה עד שנת 1948, שנת הקמת מדינת ישראל. תקופה זו אינה מאופיינת בשינויים מהותיים בדפוסי התכנון והבנייה של העיר. לעומת זאת נציין שוב כי השטח המונציפלי של העיר גדל מאוד ב- 31 שנות השלטון הבריטי ויחד עימו גדל השטח המיועד לבנייה פרטית של מגורים ורבו הפרצילציות של מגרשי מגורים קיימים. צילום אוויר של באר שבע בשנת 1918 ביחס לשנת 1948 ממחיש את ההבדל בצפיפות הבנייה.

2. באר-שבע בסוף תקופת המנדט, 1948 (תצלום מן האוויר)

1. באר-שבע בראשית תקופת המנדט, 1918 (תצלום מן האוויר)

העיר העתיקה בבאר שבע מהווה הן נדבך חשוב בתולדות ארץ ישראל והן נכס אדרכילי, תרבותי ואסטטי בפני עצמו. כאשר מסיירים בעיר העתיקה ומתבוננים במבני המגורים לסוגיהם ששרדו, נמצא מבנים יפים ומעניינים המספרים סיפור היסטורי, אדרכילי משלהם. אחד מהם (בית אמידים - בית מרקחת הנגב) הוא המבנה אותו אנו מתעדים.

מבנה העיר העתיקה של באר-שבע -

א. מערכת צירים ומערכת תנועה: באר שבע נבנתה עפ"י תוכנית שהינה פרי תכנון ויישום של שני מהנדסים אירופאים (גרמני ושוויצרי) ומקומיים (סיד אפנדי אלנשאשיבי, רגיב אלנשאשיבי) עפ"י יוזמה ובחירה של הממשל הטורקי ונערכה לפי מתכונת גריד (GRID PATTERN).

מודל זה מבוסס על רחובות אורך ישרים הנחצים ע"י רחובות רוחב ניצבים אשר יוצרים יחד רשת שתי וערב אורתוגונאלית. מערכת הדרכים בבאר שבע כללה 10 רחובות אורך מכיוון צפון-מערב לדרום-מזרח ו-9 רחובות רוחב מכיוון צפון-מזרח לכיוון דרום-מערב. הרחובות במבנה שכזה יצרו ריבועי קרקע שיועדו לבנייה. המרחק בין 2 צירי רחובות מקבילים זה לזה היה 75 מטר. מידה זו נקבעה הן בין צירי רחובות האורך והן בין צירי רחובות הרוחב.

מכאן נסכם כי השטח העירוני תוכנן לרשת שמידותיה 75X75 מטר. רוחב הרחובות תוכנן להיות 15 מטר, והמבנן: 60 מטר.

תצלום אוויר צבא בריטי, 1918. ניתן לראות במרכז התמונה את הצל של המבנה הדו קומתי (ארכיון טוביהו, אוניברסיטת בן גוריון).
 בצילום עכשווי תיעודי משנת 2011 של המבנה הדו קומתי בפינת הרחובות קק"ל ומורדי הגטאות ניתן לראות גם היום את הצל היחידי שמטיל המבנה הדו קומתי (ראה עמוד 32).

בניגוד לשאר הרחובות שתוכננו להיות 15 מטר, ציר התנועה הראשי של העיר (רחוב קק"ל של היום, שהמבנה שאותו אנו מתעדים ממוקם בו) תוכנן לרחוב של 20 מטר, ועל כן זכה לכינוי "**רחוב 20 המטרים**" הן בתקופה התורכית והן בתקופה המנדטורית.

מימדים אלו, של 15 ו-20 מטר היו גדולים מדי ויצרו חתכי רחוב לא פרופורציונליים יחסית לממדי הבנייה החד קומתיים שהיו הנפוצים בזמנים אלה ואשר היו מתאמים לפעילות בעיר קטנה.

רחוב "20 המטר" ידוע גם בכינויו דרך המשי. כינוי זה ניתן לו כי שימש כחלק מדרך מעבר מאירופה להודו וסין כבר לפני למעלה מ-2000 שנה.

עם כך, נשאלת השאלה מדוע תוכננו הרחובות כך? - הן תוכננו כך:

א. כדי להרשים! כי הרחוב הראשי שחצה את העיר מכיוון צפון-מערב לכיוון דרום-מזרח היווה למעשה חלק מהדרך הראשית שבאה מעזה ומחאן-יונס והתחברה לנחל באר שבע בדרום וכיאה לרחוב ראשי היה עליו להיות רחב, גדול ומרשים.

בנקודה זו הדרך התפצלה ל-3 כיוונים **ולכן מיקום שכזה הכתיב את התכנון ההנדסי הגרמני ואת הרשת של גריד** כלומר נכנס כאן גם שיקול גיאוגרפי ותחבורתי.

ב. סיבה אפשרית נוספת לבחירה הנדסית - תכנונית של מערכת צירים כזאת היה **שיקול אקלימי** היות וכיוון צפון-מערב דרום-מערב הינו גם כיוון זרימת נשיבת הרוחות השכיחים באזור ברוב ימות השנה. יתכן כי פתיחת הרחובות לכיוון זה באופן מפולש לכל אורכן באה על מנת **לאפשר את זרימת הרוחות לאורך העיר על מנת לצנן את הבתים בקיץ החם.**

בתקופה המנדטורית המשיכה מערכת הדרכים העותמנית לשמש מערכת מרכזית, אך אליה נוספו דרכים נוספות חדשות.

ב. צורת בנייה בעיר העתיקה :

שטחי הבנייה הריבועיים שנתחמו בתוך רשת הקרויה רשת גריד, היו אחידים ושווים בשטחם זה לזה. הם תוכננו כך שכל אחת מצלעות הריבוע היתה באורך של 60 מטר ומכאן ששטח הריבוע היה 60X60 שווה 3600 מ"ר שהם 4 דונמים טורקיים (נציין ששטח דונם טורקי היה קטן משטח דונם המקובל כיום – כלומר 900 מ"ר לעומת 1000 מ"ר).

כל ריבוע בניה בין 4 דונמים טורקיים מוגדר "מבנן בסיסי" בריקמת העיר העתיקה. מבנן כזה חולק שוב ל-4 חלקים שווים ע"י שני קווים ניצבים זה לזה וכך נוצרו 4 חלקות ריבועיות בנות דונם טורקי אחד. (30X30 שווה 900 מ"ר)

סכמה של מבנן

כל חלקה כזאת נמכרה למתיישבים בעיר, רובם סוחרים אמידים מחברון או מעזה, או חולקה חינוך לבדואיים בסביבה על מנת שיבנו עליהם בתים ויעברו מנדודים למגורי קבע בעיר. שטח כזה (דונם טורקי) התאים למסורת המגורים הן של הערבים והן של הבדואיים הנוודים שהיו רגילים למרחב מחייה יחסית גדול.

יחידת המבנן הבסיסי המשיכה לשמש שטח מגורים גם בתקופה המנדטורית, אולם מספר המבנים גדל בעקבות הרחבת גבולות העיר ואיתם הגדלת שטחי הבניה למגורים שקבע האדריכל הנרי קנדל.

בסוף התקופה העותומנית כלל השטח הבנוי בעיר כ-40 מבנים בסיסים ששטחם הכולל היה כ-144 דונם. בסוף תקופת המנדט כלל השטח הבנוי של העיר כ-85 מבנים בסיסים ששטחם הכולל היה כ-306 דונם.

בסוף שנות השלושים של המאה ה-20 חולקו המבנים חלוקות נוספות. מחלוקה מקורית ל-4 חלוקות במבנן הבסיסי, נוצרו תת חלקות רבות (10-13 מספרן) וזאת כתוצאה מעליה גדולה וביקוש רב לקרקע לבנייה.

הערך העיקרי שיש למבנה שבו אנו עוסקים הוא בהיותו ממוקם בתוך קטע רקמת גריד המקורית העותומנית.

הוא ממוקם בפניה של רחוב קרן קיימת לישראל - רחובה הראשי של העיר העתיקה, רחוב 20 המטר, הרחוב היחידי שאיננו ברוחב 15 מטר. משני צידיו מקבילים רחוב הפלמ"ח ורחוב העצמאות. **המיוחד למבנה והמבדיל אותו ממבנים אחרים בעיר הוא היותו מבנה דו-קומתי מקושט, כאשר הבנייה הסטנדרטית בימים אלה היתה בנייה נמוכה חד קומתית.**

התפתחות האזור הספציפי של המבנה אותו אנו מתעדים:

המבנה המתועד לא השתנה במשך כל השנים ומהווה חלק מהריקמה העירונית של העיר העתיקה. בתוך הגוש 38003 בו נמצא המבנה חלו שינויים ונבנו מסביבו מבנים מודרניים בשנות ה-60 כדוגמת פסג' ציון ומשרדים בבניין כלנית-הנגב הצמודים למבנה. בשנות ה-90 הפך חלקו המרכזי של הרחוב למדרחוב. המדרחוב צמוד למבנה אותו אנו מתעדים והוא אחד הרחובות המסחרים המצליחים בבאר שבע.

בעיר באר שבע התפתחו באופן ספונטני שלושה מוקדים חשובים:

א. **מרכז שלטוני ודתי** שהתפתח מהכניסה של העיר מכיוון עזה מכיוון צפון-מערבי של העיר. מרכז זה כולל את הסארייה, בית מושל המחוז, מסגד, בית הדואר, תחנת האלחוט ובית הספר לילדים שיחיים.

ב. **מוקד מסחרי** שהתפתח באופן לינארי לאורך ציר הרחובות הראשי משני צידיו ובסמטאות המובילות אליו. המבנה המתועד ממוקם באותו מוקד.

ג. **שוק בהמות** שהתפתח בדרום העיר שהתפתח בדרום העיר על גדת נחל באר-שבע, בין חורבות העיר הביזנטית ובית הקברות המוסלמי.

כל בתי העיר נבנו מחומרים מקומיים והיו חד קומתיים. רוב האוכלוסייה הייתה ערבית מאזור חברון ועזה ומיעוט בה בדואיי. בשיאה הייתה העיר בת אלף תושבים, כמעט כולם מוסלמים ומעט נוצרים ויהודים בודדים.

בניין הסארייה נבנה על ציר הרחוב הראשי, רחוב 20 המטר. הסארייה נבנה בנקודה הגבוהה ביותר מבחינה טופוגרפית וחסם את הציר במתכוון בקצה הצפוני של הרחוב. על ידי כך התאפשר שדה ראייה ארוך מתוך הבניין על כל אורכו של רחוב זה היורד אל בארות המים. וכך כל מי שנכנס לבאר שבע מכיוון עזה והמשיך לחברון היה חייב לעבור ליד הבניין ולעקוף אותו.

באר שבע ב-1915 בערך. במרכז - הגן הציבורי של באר שבע מוקף במבני מגורים, שלטון ומינהל, שהוקמו על-ידי התורכים

תצפית טופוגרפית הייתה, אולי גם, אחד משיקוליו של גנרל אלנבי להציב את מטהו בקומה העליונה ברחוב 20 המטרים בעיר העתיקה – הבניין המתועד בעבודה זו (ראה פירוט בפרק התקופה המודרנית)

התקופה המודרנית – סגירת מעגל עבר ועתיד

מרכז העיר בתקופה המודרנית - פשרה עם המציאות:

המבנה אותו אנו מתעדים נמצא במרכז העיר העתיקה אשר לפי תוכנית "עיר הגנים" של שנות ה-50 הייתה אמורה להישאר בשולי השטח הבנוי ולשמש כשכונת מגורים צדדית ושולית. מרכז העסקים הראשי לפי התכנון החדש היה אמור לקום בין שכונה א' לשכונה ג', אך המרכז החדש הזה לא התפתח למרות התכנון. לעומת זאת הפכה העיר העתיקה למרכז עסקים שוקק למרות שהיא ממוקמת בשולים הדרומיים של השטח הבנוי.

בעיר העתיקה נפתחו החנויות הראשונות ואזרחי העיר התרגלו לקנות בהם. יתרונו של המרכז הישן הוא בצפיפותו ושוקקותו, המאפשרים להשיג מצרכים ושירותים תוך הליכה קצרה. העיר העתיקה הלכה והפכה למרכז פיננסי, בו התרכזו סניפים מרכזיים של בנקים גדולים כגון בנק לאומי, בנק פועלים ובנק מזרחי, משרדים של חברות ביטוח כגון ביטוח ציון וכלל ומשרדי עורכי דין כמו משרדו של עו"ד מרש ועו"ד ברץ. המסחר הקמעונאי התארגן בעיקר לאורך הרחובות: קרן קיימת, ההסתדרות והפלמ"ח. מתוך שאיפה להגדלת החזיתות הפונות לרחובות המרכזיים ובהתחשב בקרני השמש, נבנו פסגים סגורים המגברים את הפעילות המסחרית. כבר הזכרנו את פסג' ציון הבנוי על הגוש של המבנה אותו אנו מתעדים וצמוד אליו. נבנו ופסגים נוספים כגון: פסג' שביט ופסג' אוניקו הפונים לרחוב 20 המטר – פסגים אלו היו "הקניונים" של שנות ה-60.

המבנה שאנו מתעדים אותו שוכן בלב העיר העתיקה. זהו מבנה יוצא דופן במרקם ההנדסי האורבאני של העיר בשל היותו מבנה דו-קומתי. לכן, אולי, אחת מהסיבות של גנרל אלנבי למקם את משרדו בקומה השנייה של הבניין - היא אפשרות שדה הראייה הנרחב מנקודת תצפית זו על לב העיר.

לא רחוק מהמבנה המתועד קיים גן הקרוי בשם "גן אלנבי". בגן זה היה קיים שנים רבות פסל של גנרל אלנבי, משחרר העיר באר שבע מהשלטון הטורקי, שראשו נערף על ידי כנופיות ערביות בשנת 1936. בשנת 2006 שוקמה האנדרטה ושוחזר ראש הפסל לזכרו של גנרל אלנבי שניהל את הקרבות בשנים 1917-1918 בארץ ישראל. נערך בגן אלנבי בעיר באר שבע, בעיר העתיקה, טקס מרשים בנוכחות נכדו של אלנבי הלורד מייקל אלנבי והשגריר הבריטי מר סיימון מקדונלד בישראל.

במסגרת הטקס נערכה פגישה בין בעל המבנה אותו אנו מתעדים, מגר' שטרייכמן ישראל, ובין נכדו של גנרל אלנבי. מצ"ב אחת הכתבות מאותו אירוע ותמונה המתעדת את נכדו של גנרל אלנבי למרגלות הפסל המשוחזר.

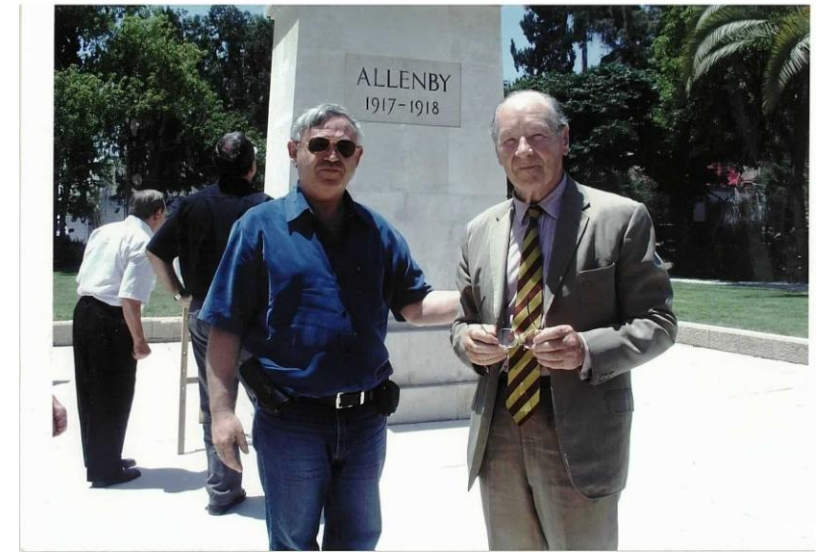
28.7.2006 ביקור בפארק אלנבי בעיר העתיקה בבאר שבע.
צד ימין: נכדו של גנרל אלנבי, הלורד מייקל אלנבי משוחח עם
מנכ"ל בית מרקחת הנגב מגר' ישראל שטרייכמן

צד שמאל: השגריר הבריטי, סיימון מקדונלד.

מימין: כתבה על האירוע בעיתון מקומי.

משמאל: נכדו של גנרל אלנבי, הלורד מייקל אלנבי עם הפסל המשוחזר

ההזמנה לאירוע – חנוכת פארק אלנבי המחודש והסרת הלוט של הפסל

אלנבי חזר לבאר-שבע

שוקי בואדו

בישראל, סיימון מקדונלד, והציע לו להקים במשותף, מחדש, את האנדרת-טה, ובמיוחד לנסות ולאתר את הפסל שישחזר את ראש הפסל החסר. למשימה גויס יו"ר ארגון הפסלים בבריטניה, אטיין מילנר, אשר טיפל אישית בבניית המומנט.

לאחרונה הושלמה העבודה, והפסל הגיע לבאר-שבע ויחד עמו הפסל המבצע.

בטקס חנוכת האנדרטה השתתפו ראש העיר, השגריר הבריטי, נכדו של אלנבי הלורד מייקל אלנבי, סגן השגריר האוסטרלי, סגנית ראש העיר סימה נבון, אישי ציבור ואורחים רבים.

טרנר אמר בטקס: "לאחר 70 שנה, החזרנו חוב היסטורי למפקד מבריק ומעורר הערצה".

70 שנה אחרי שהושחת פסלו המפורסם של הגנרל אלנבי, המוצב בגן הנושא את שמו בעיר העתיקה בבאר-שבע, נחנכה השבוע האנדרת-טה המחודשת לזכרו של אחד המפקדים המפורסמים בהיסטוריה הצבאית העולמית, שניהל את הקרבות בשנים 1917-1918 בארץ ישראל.

האנדרטה נפגעה בשנת 1936 כאשר מורדים ערבים ניפצו את ראש הפסל שנשא את דמותו של הגנרל סר אדמונד אלנבי.

השלטונות הבריטים בנו מחדש את האנדרטה, אך לא הצליחו לשחזר את פסל ראשו של אלנבי.

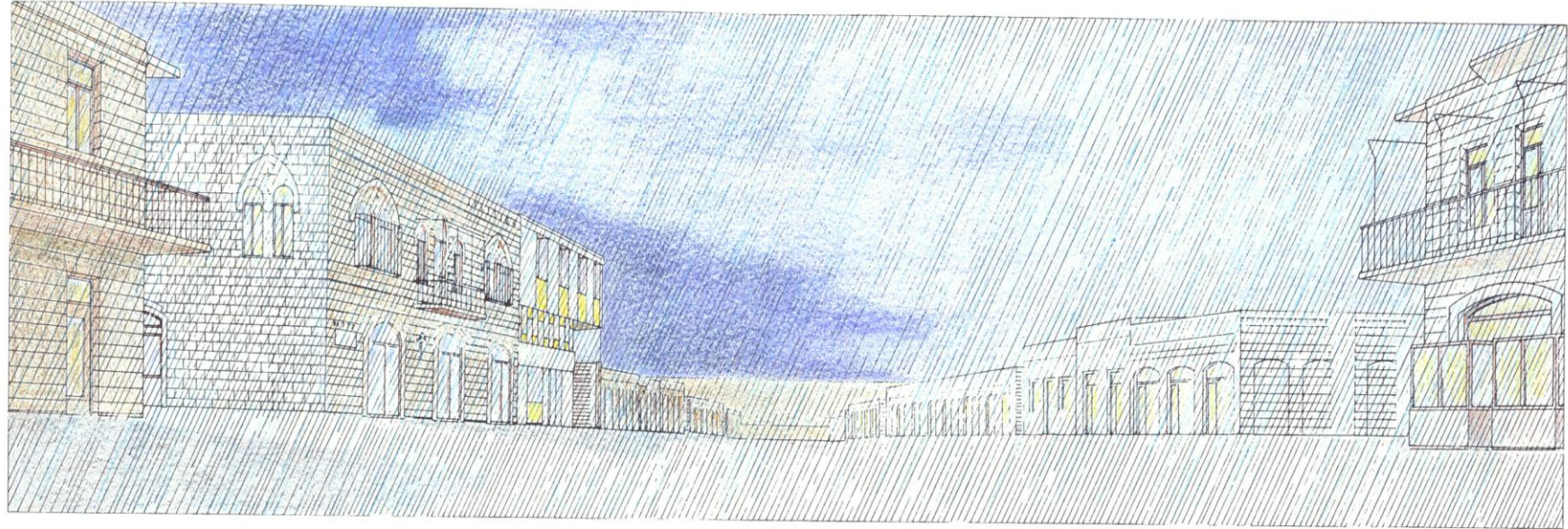
ראש העירייה, יעקב טרנר, פנה לפני כשנתיים לשגריר בריטניה

כתבה בעיתון מקומי

הפסל שעיצב את פסל ראש אלנבי: אטיאן מילנר

ב. דיאגרמה נפחי בנייה בשכונה

רחוב קק"ל. (המבנה ממוקם בצד שמאל)

בהמשך לתיאור הספציפי של התפתחות האיזור הצמוד למבנה אותו אנו מתעדים ניתן לראות את הצומת בדיאגרמה של רחוב מורדי הגטאות וקק"ל. בדיאגרמה מומחש רוחבו של הרחוב – 20 מטר. הבתים לאורכו הינם חד קומתיים, אך המבנה המתועד בולט ומיוחד בהיותו דו קומתי וממוקדם במרכז הרחוב הראשי. מבנה דו קומתי זה היה הראשון מבין ארבעה בניינים שתוכננו לקום בארבע הפינות של רחוב קק"ל ומורדי הגטאות לאחר שנת 1901. בפועל הוקמו רק שלושה מבנים דו-קומתיים באותה צומת רחובות. הבניין הרביעי לא הוקם מעולם.

ג. דיאגרמה יחס בין בנוי לפנוי

בצהוב - המבנה
בכחול – שטחים פנויים במתחם
גוגל מפות, 2004.

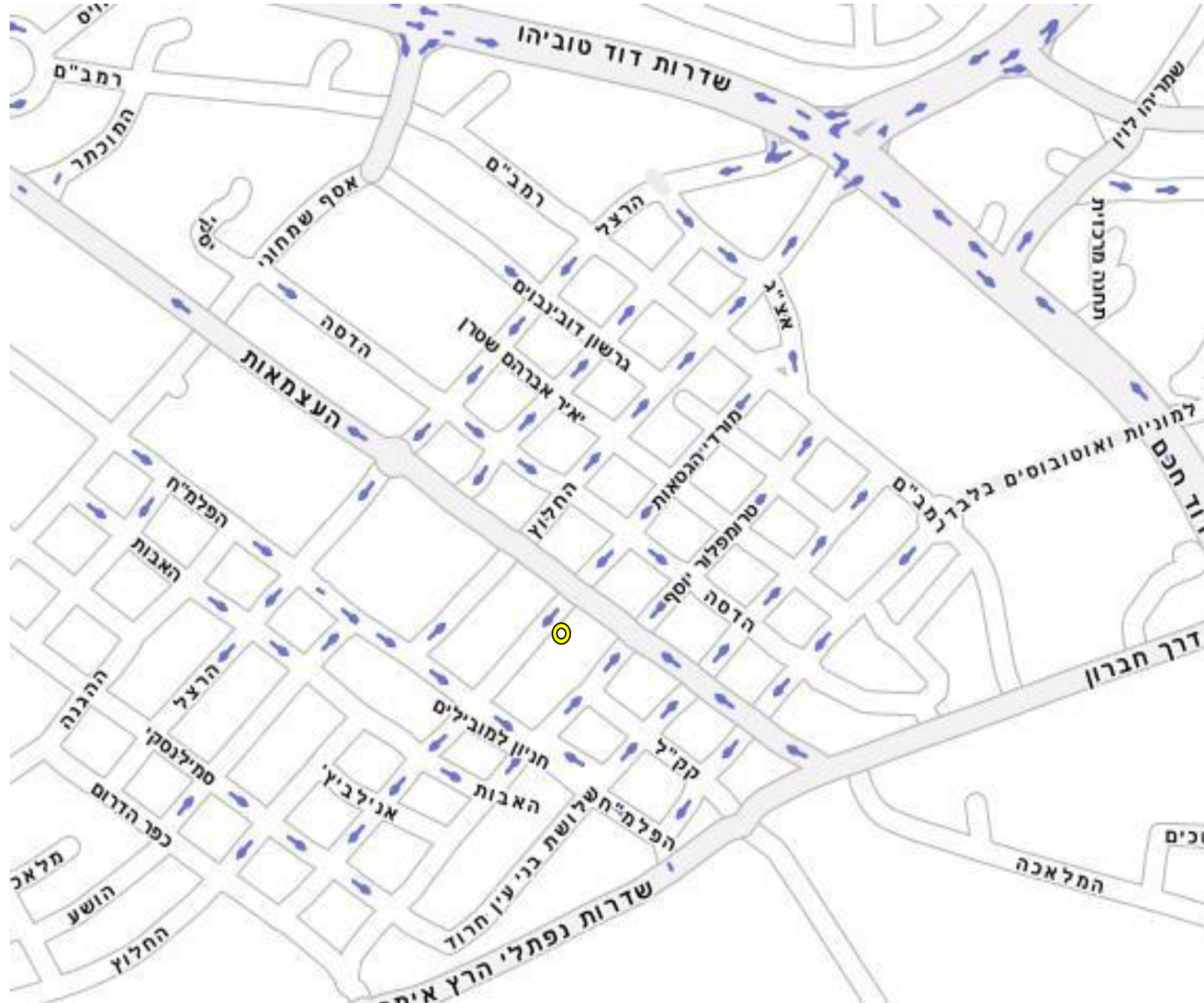
ד. גדלי חלקות

גודל חלקה 38003 כ- 160000 מ"ר (הערכה)

ה. דיאגראמה מערך תנועה

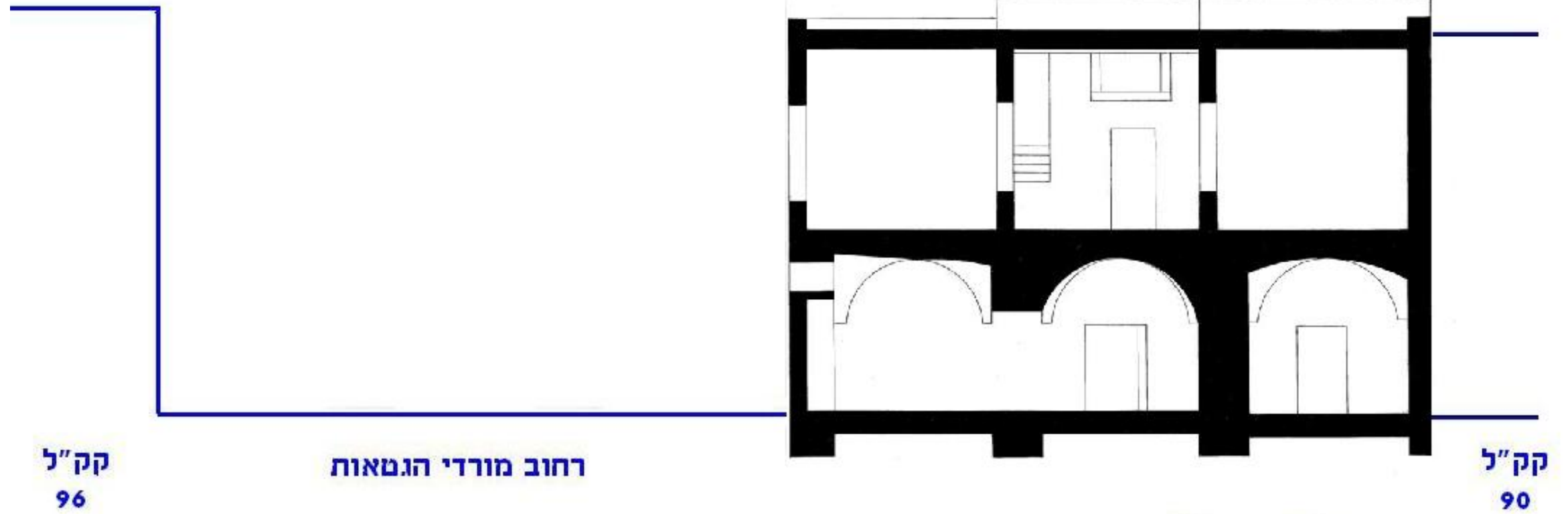
מיקום המבנה מסומן ב:

קנ"מ: 1:50.

חתך A-A ראה תוכניות

ו. חתך רחוב קרן קיימת לישראל (קק"ל) - רחוב מורדי הגטאות

קק"ל
96

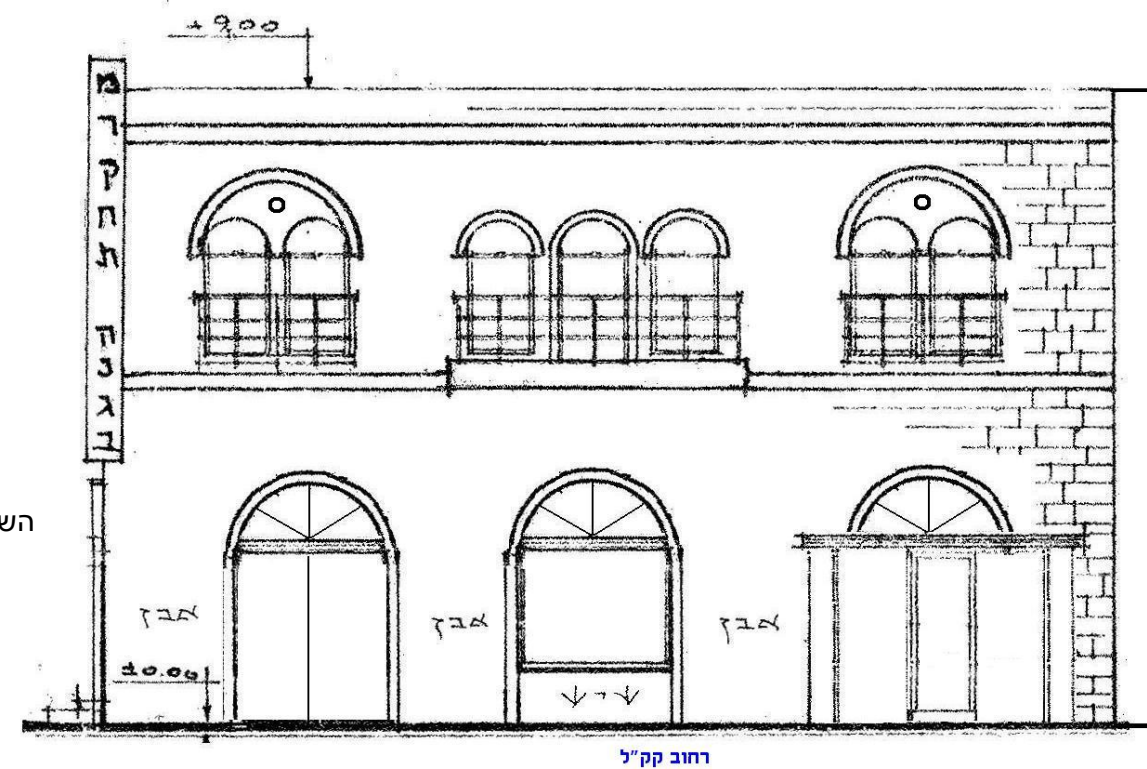
רחוב מורדי הגטאות

קק"ל
90

קנ"מ : 1 מ' =

יסודות הן חגורת אבנים מרובעת בגובה ממוצע של כ-1.5 מטר.

ז. חזית רחוב קק"ל

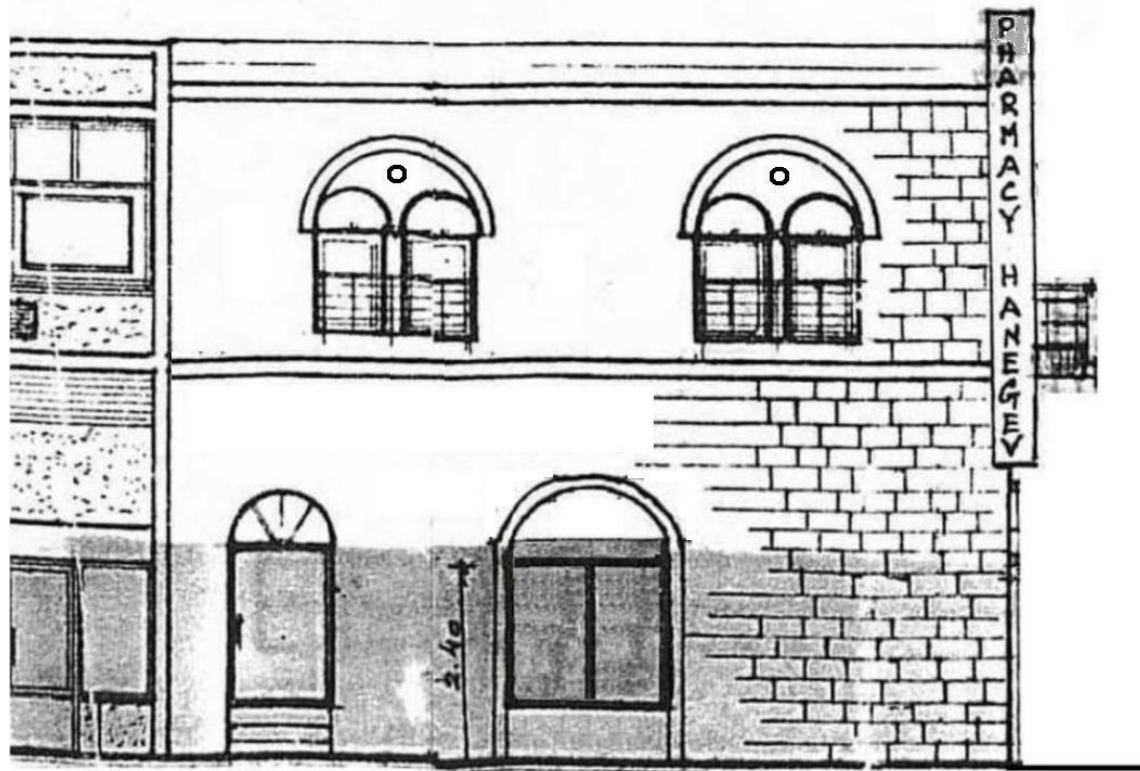

השרטוט ממחיש את יופיו של המבנה מעוטר בקשתות ומצופה אבן

רחוב "העשרים מטר" (רחוב קק"ל)

צילום פנורמי כיום – הצילום ממחיש, כמו השרטוטים את רחבו ויפיו של המבנה.

רחוב מורדי הגטאות

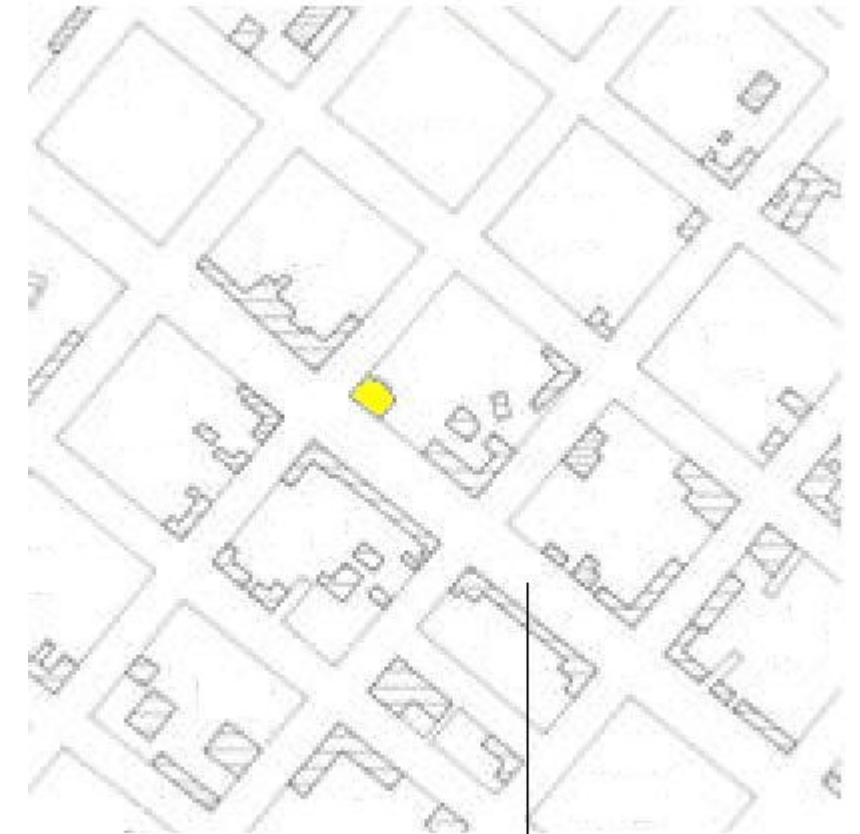
שרטוט המבנה מרחוב מורדי הגטאות

צילום המבנה מרחוב מורדי הגטאות

7. נתונים אדריכליים (קנ"מ 1:250)

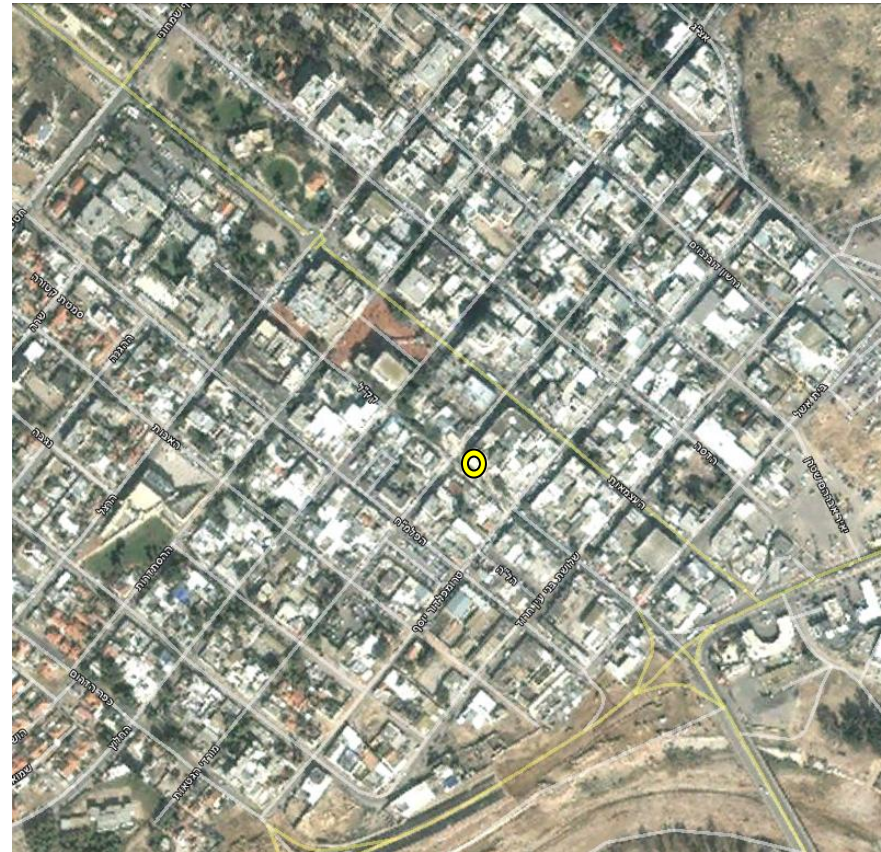
א. מפת המתחם וסביבותיו

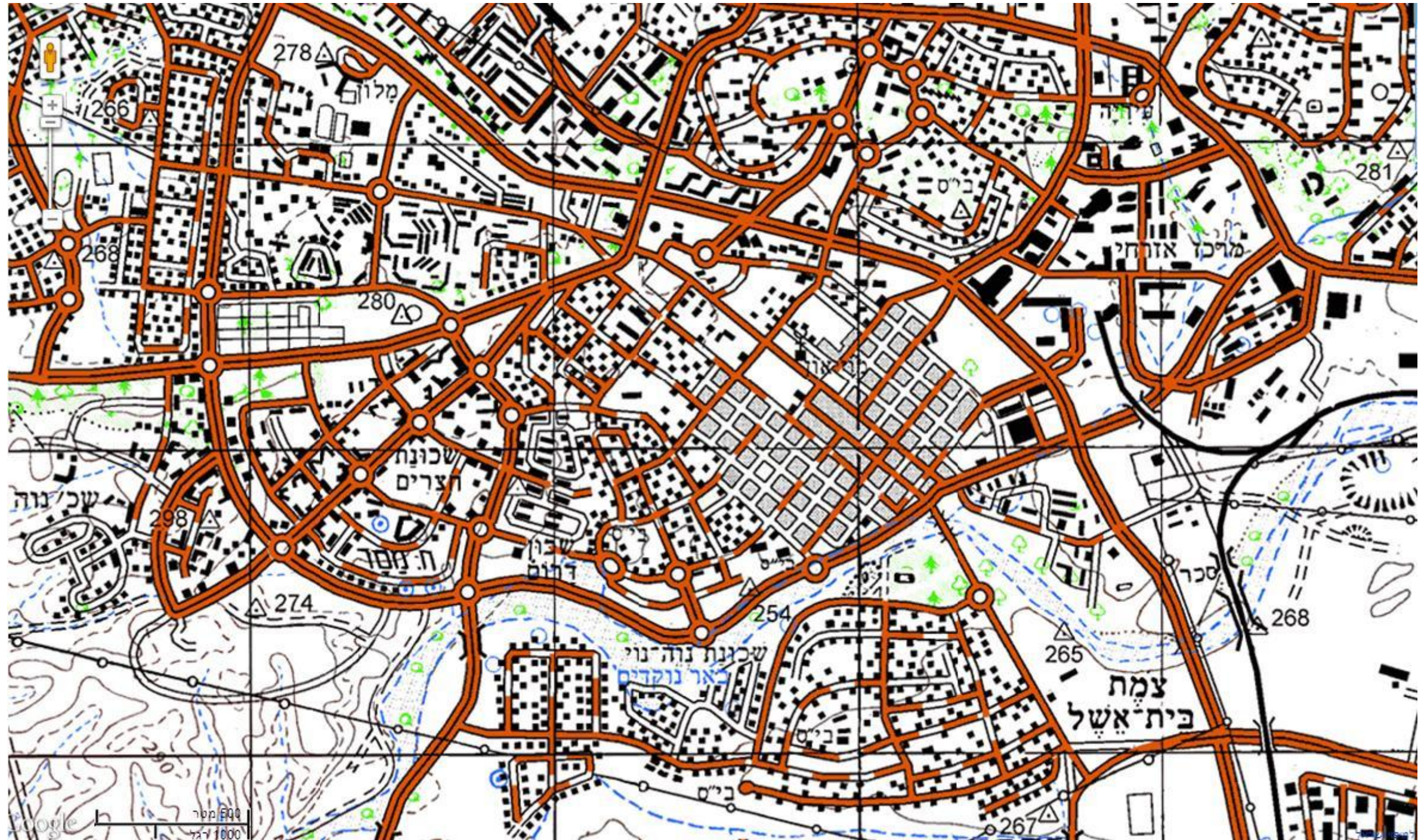
רחוב ה-20 מטר - רחוב קק"ל

ב. צילום אוויר מצב קיים

גוגל מפות, 2004

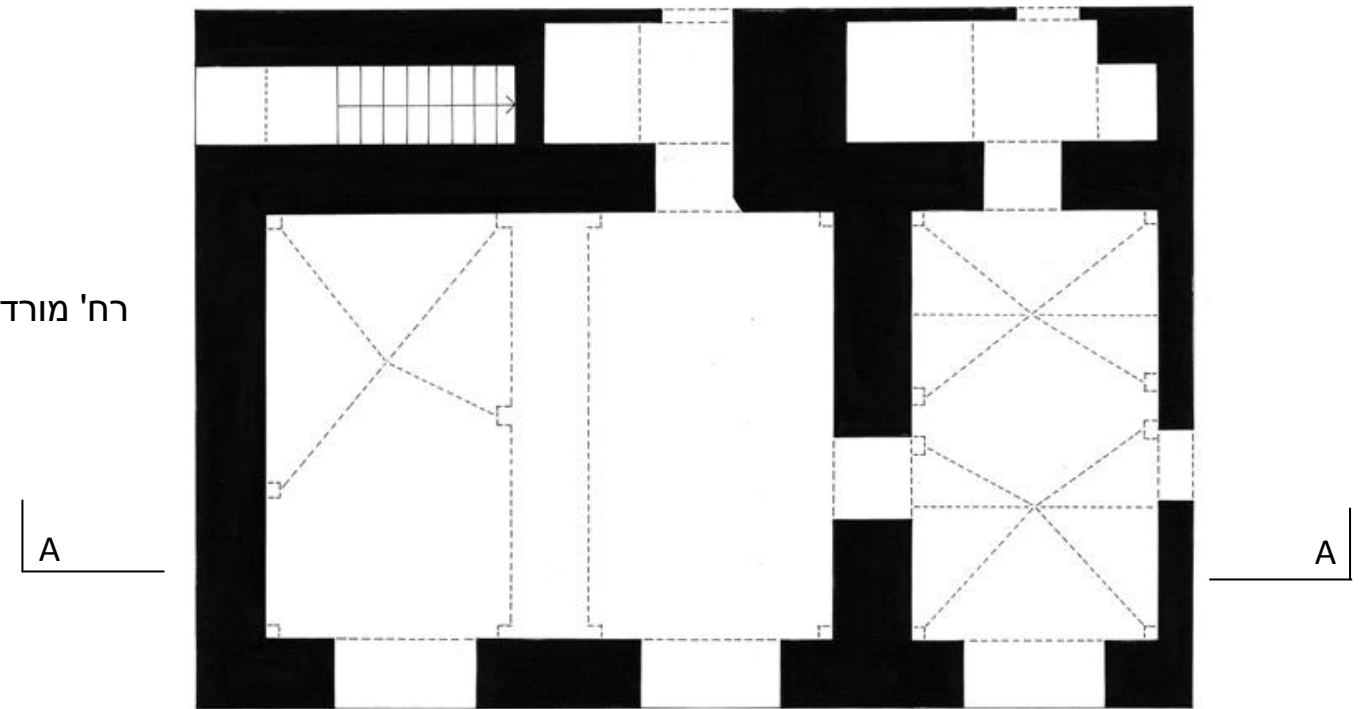
קנ"מ: 1 מ' = —

תוכניות

ג. מדידה כללית של המבנה

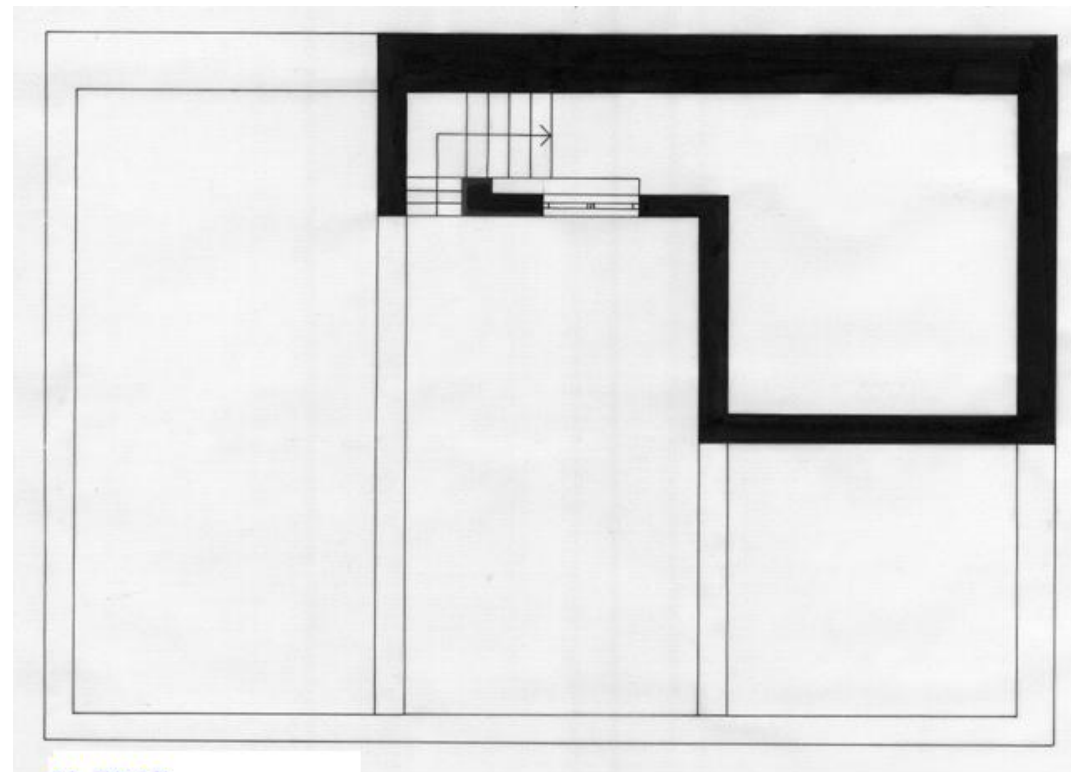
שרטוט כללי של המבנה.
קומת קרקע
קומה א'
קומת גג

השרטוטים ממחישים את עובי הקירות הרחב.

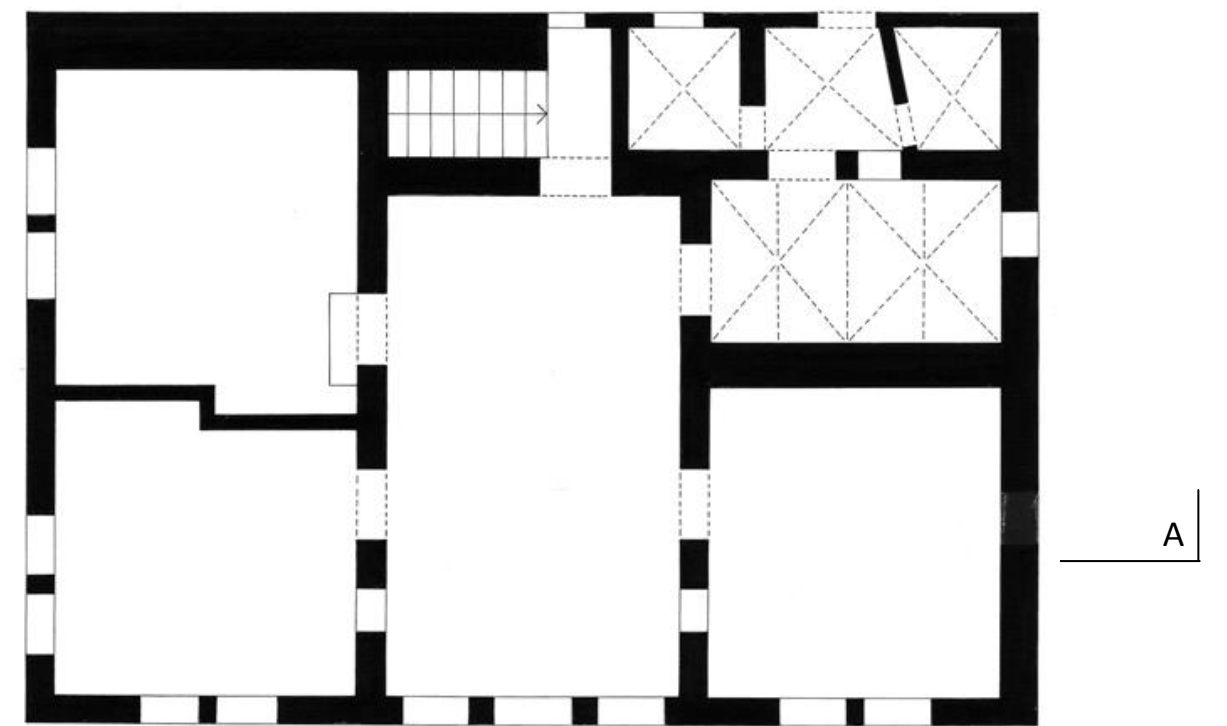

קומת קרקע

רח' קק"ל

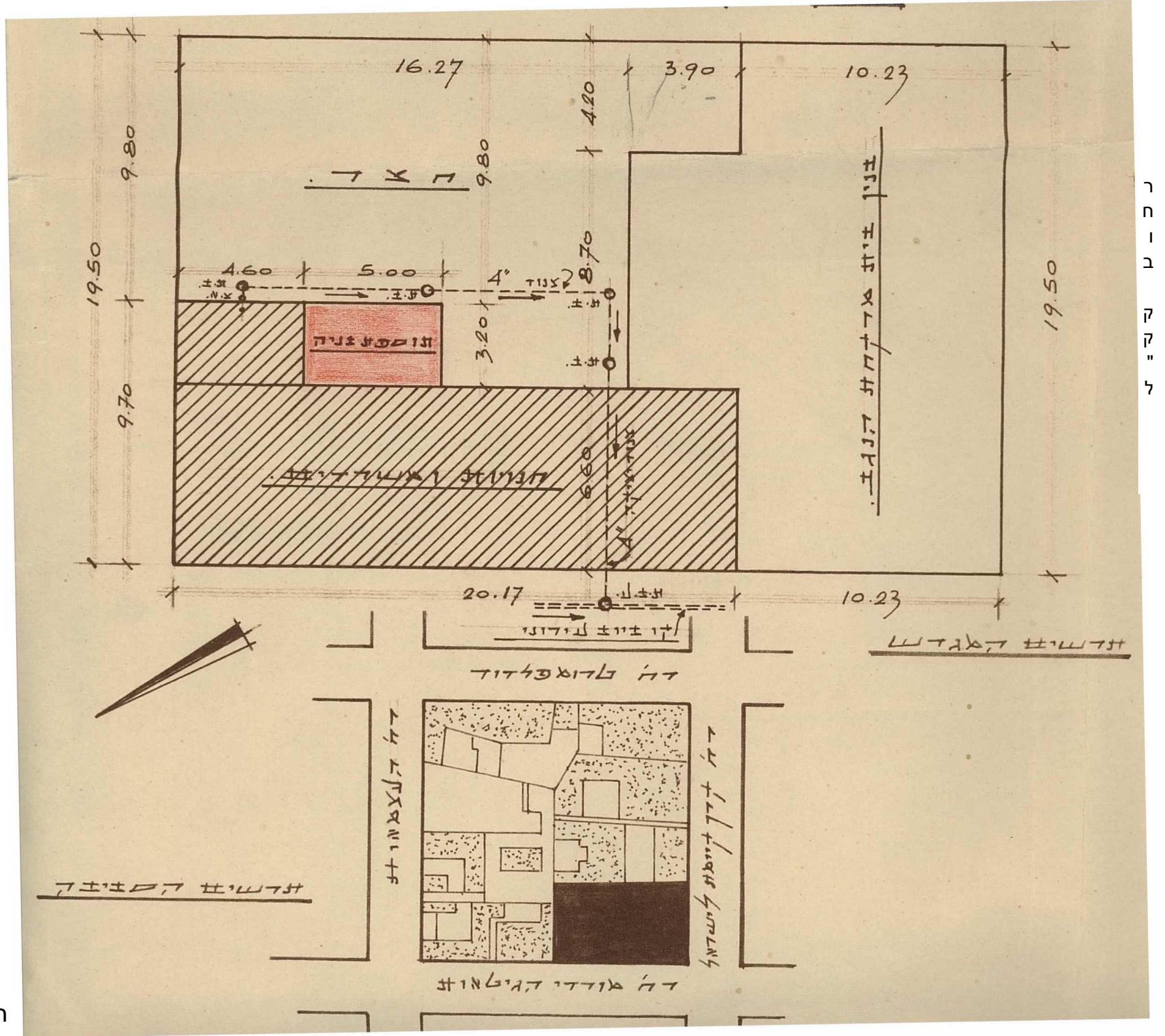

קומת גג

קומה ראשונה

8. תוכנית מדידת קומת הקרקע עם החצר

תוכנית שנערכה על ידי המנדס נתן נוביק

שרטוט ע"י מהנדס בניין - המהנדס נתן נוביק.
מופיעות בו גם חלקות 226 ו-227. בית המרקחת ממוקדם על חלקה 227.

ניתן לשים לב לצל של המבנה הדו קומתי. בצילום אווירי משנת 1918 של הצבא הבריטי רואים בבירור צל בפינת הרחובות קק"ל ומורדי הגטאות – זהו הצל היחידי המופיע בתצלום האווירי. זוהי עדות הממחישה כי זה היה הבניין היחידי הדו קומתי במרכז העיר באותה תקופה ברחוב 20 המטרים.

רח' קק"ל

זוויות צילום נוספות: צילום המבנה ופרטיו מכיוון רחוב מורדי הגטאות

הקשת המעטרת את הכניסה הצדדית מרח' מורדי הגטאות לקומה הראשונה של הבניין. הקשת השתמרה במצב מצויין.

גרם המדרגות המוביל לקומה הראשונה. כניסה צדדית (רחוב מורדי הגטאות)

מבט תיעודי צילומי של הכניסה לקומה הראשונה מרח' מורדי הגטאות

יופיו של המבנה
רוחבו של הרחוב.
כיום רחוב קק"ל הוא מדרחוב, ללא אפשרות מעבר למכוניות.
רחוב מורדי הגטאות – נתיב נסיעה לרכבים.

מבט לרחוב מורדי הגטאות (בית האמידים מצד ימין)

קשתות בקומה הראשונה שהשתמרו לתפארת עד היום

צילום דלתות כניסה לחדרים נוספים מחדר הלואיאן בקומה הראשונה. אפשר לראות בירור את הקשתות התומכות בתקרה וכי קירות המבנה רחבים במיוחד.

מפגש בין קמרון לקיר. קשת שתומכת בגג אחד החדרים היוצאים מחדר הלואיאן, שהוא החדר המרכזי הגדול בקומה א'.

מימין: תיעוד צילומי עכשווי 2011 של התקרה בחדר הלוויאן בקומה הראשונה

קורות עץ מקוריות בין האבנים שתומכות את התקרה. מבט מחוץ למבנה לגג.

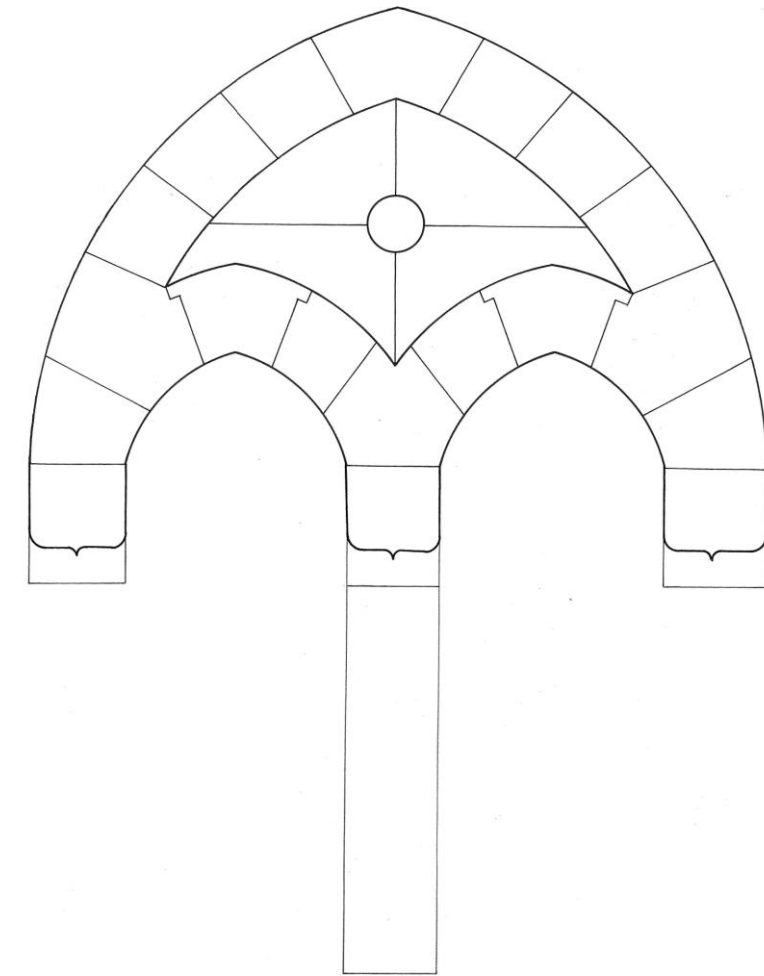
לאורך כל חדר הלוויאן קורות עץ שנשתמרו היטב

10. תאור אדריכלי וטכנולוגי

א. תאור הבניין – (חזיתות, פתחים, גג, תקרות, ריצופים, מעקות וכ"ו)

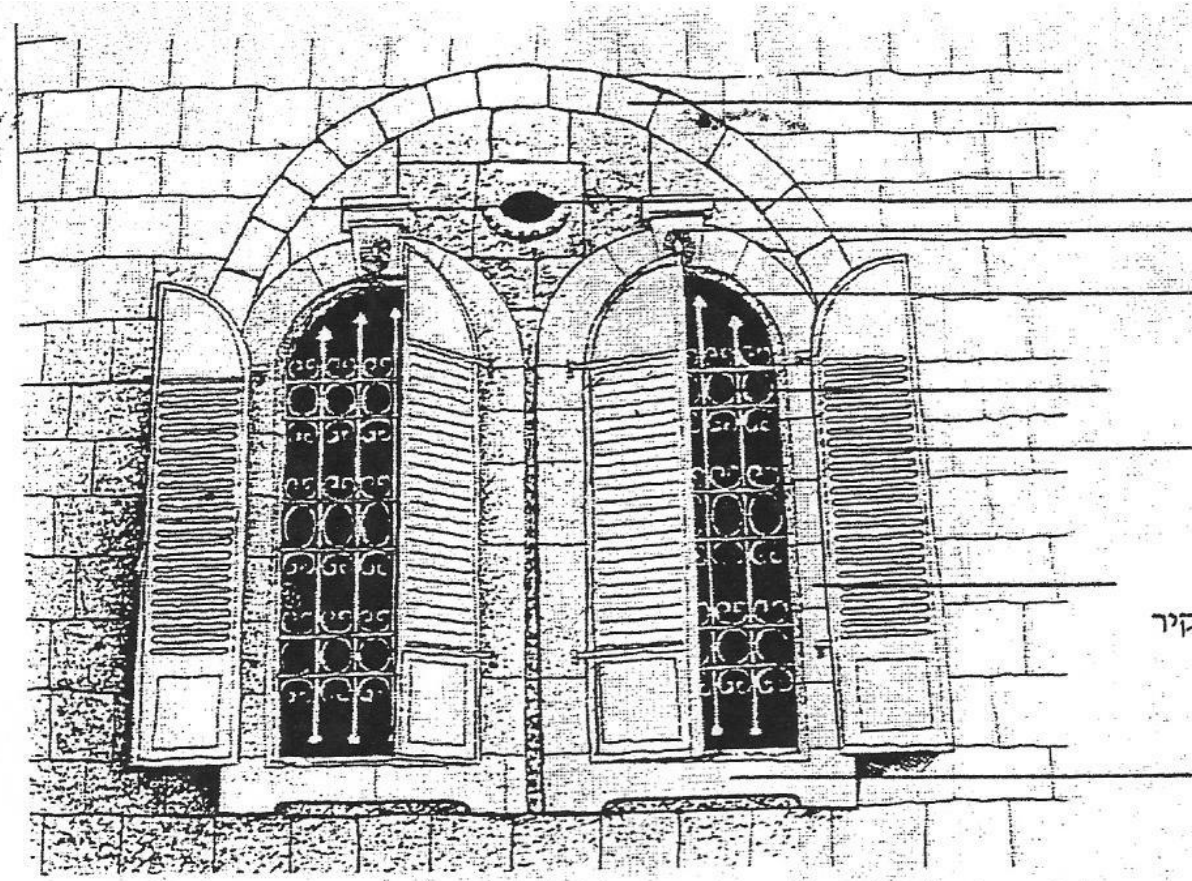

צילום מרחוב מורדי הגטאות חלון בחזית צדדית
מבט לחלון בקומה א'. הקשתות מושלמות.
פתח אזור בולט.

תרשים של פרט של חלונות בחזית חיצונית (רח' קק"ל ורחוב מורדי הגטאות)

סקיצה

- קשת "מקלה"
- פתח איורור עליון
- אבני ראשה מסוגננים
- חלון זוגי קמור
- סורגים עם דוגמה מסולסלת וראשי תץ
- תריס רפפה מברזל
- משקוף ומזוזות האבן מעובדים בצורה עדינה (מסמס) מזו של הקיר
- סף חלון

בצד ימין: הסבר הפרטים מתוך ספרו של דוד קרוינר על בניינים היסטוריים בירושלים.

בצד שמאל: הקשת מאבן המעטרת את החלונות בקומה הראשונה מכילה משני צדדיה הרלדיקה.

הערה כללית:

הרלדיקה מהי: הרלדיקה (Heraldry) היא המדע והאומנות של תכנון, הצגת, תאור ותיעוד שלטי האצולה. יסודה בצורך שהתעורר בימי הביניים להבחין בין אבירים וכלי מלחמתם.

בצד שמאל למטה: דוגמא אחת מתוך רבות להרלדיקה: בשלט האצולה של משפחת מונטיפיורי, עם הכיתוב "ירושלים" בעברית.

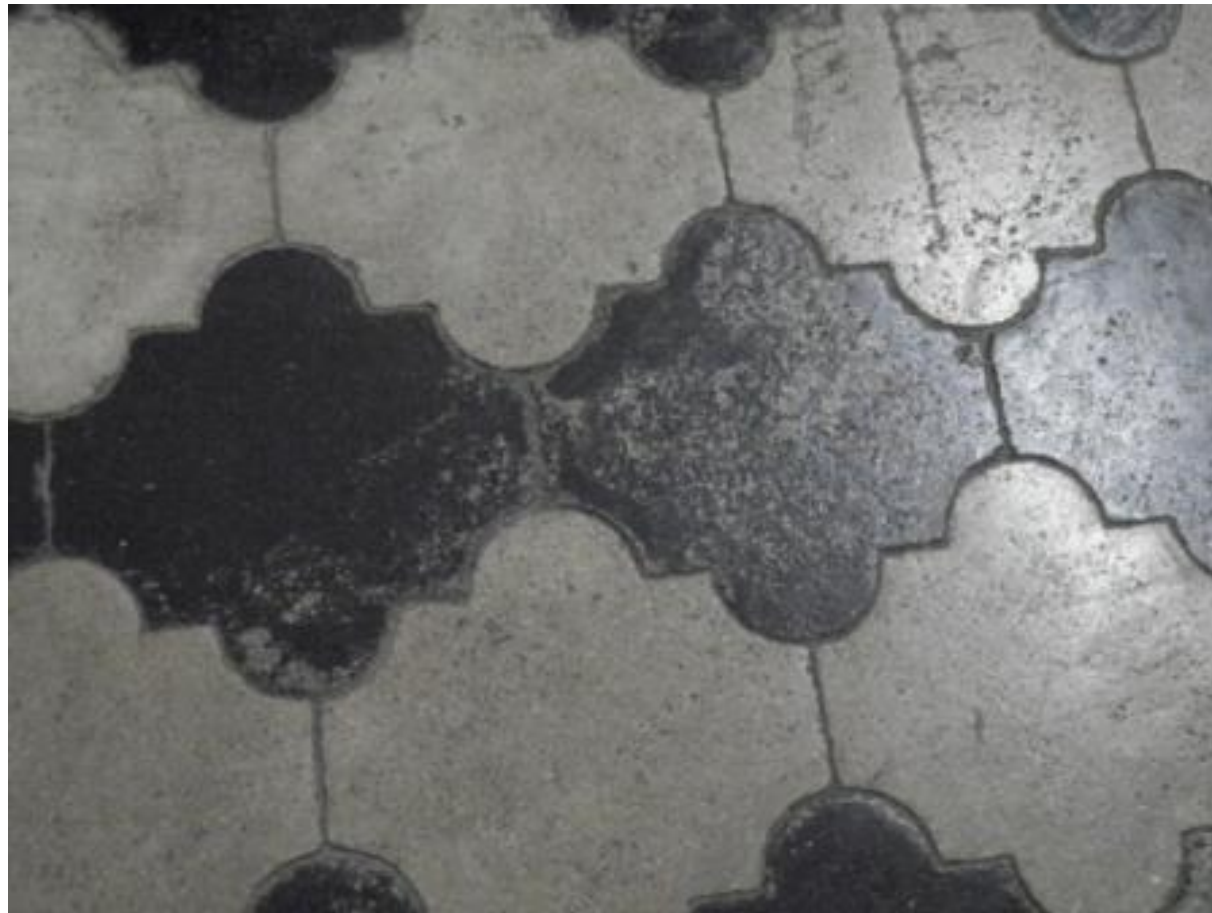

צילום תיעודי: קבוצת החלונות מתוך הלוויאן בקומה א' בחזית הראשית הפנימית.
תמונה לכיוון רחוב קק"ל

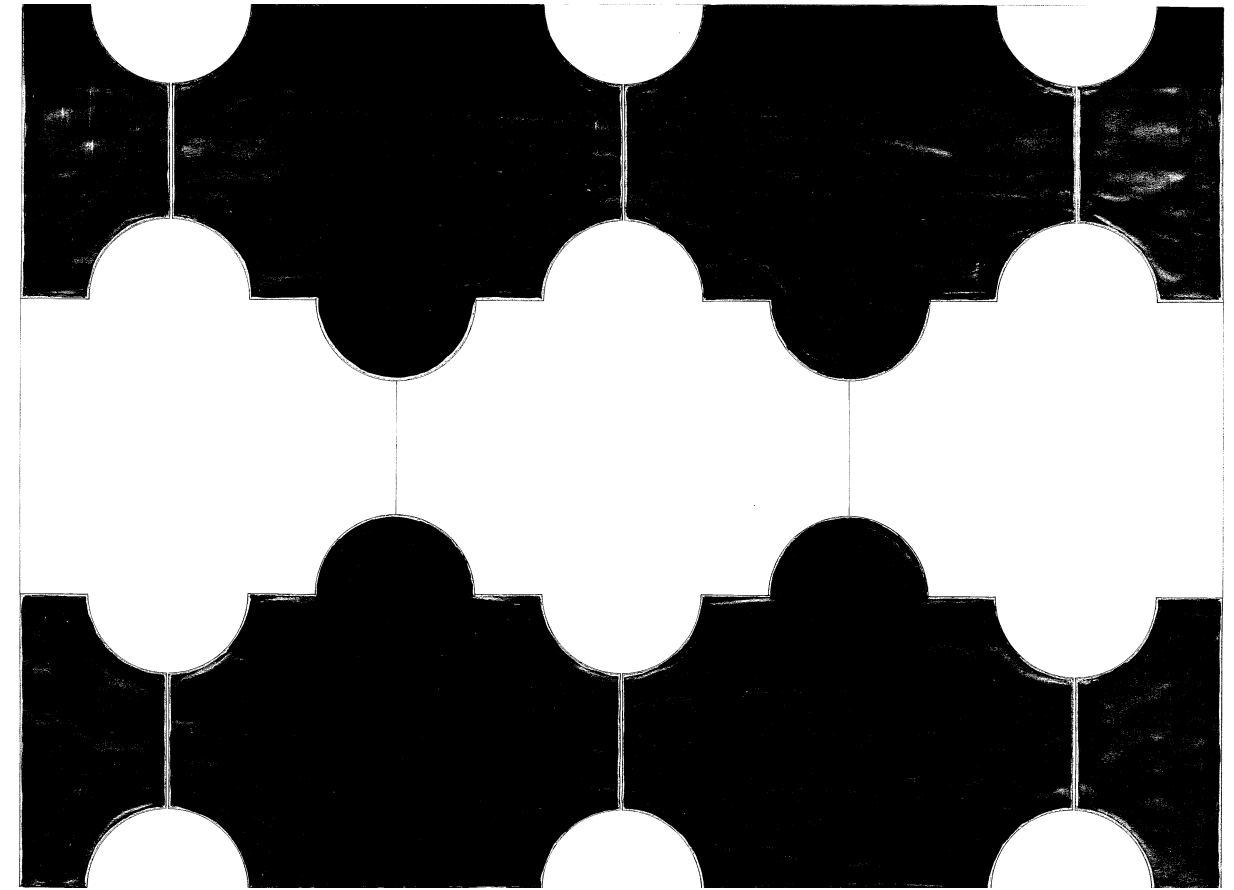

שרטוט החלונות בחדר הלוויאן, שהוא החדר המרכזי בקומה א'.
החלונות סימטרים משני צידי הדלת מעוטרים בקשתות.

רצפה בחדר מגורים קומה א'

צילום- תיעוד הרצפה בקומה א'. האריחים הקיימים ברצפת חדר המגורים נשמרו היטב. הם שלמים וצורתם הינה יפה ומעניינת.

שרטוט רצפה מהקומה א': אריחים שחור/לבן מתקופת הבנייה.
כל אריח בגודל 30X30 ס"מ.
עובי כ-2.5 ס"מ.

שרטוט: חזית פנימית קומה א' הנמצאת בשני צידי אולם האירוח.
הדלתות הינן כניסה לחדרים נוספים.
קישוטי דלת ומשקוף עשויים אבן.

צילום עכשווי של אותן הדלתות

קשתות מעטרות את החלונות
והכניסה. אפשר לראות
שהקירות עבים כאשר
מתבוננים באדן החלון.

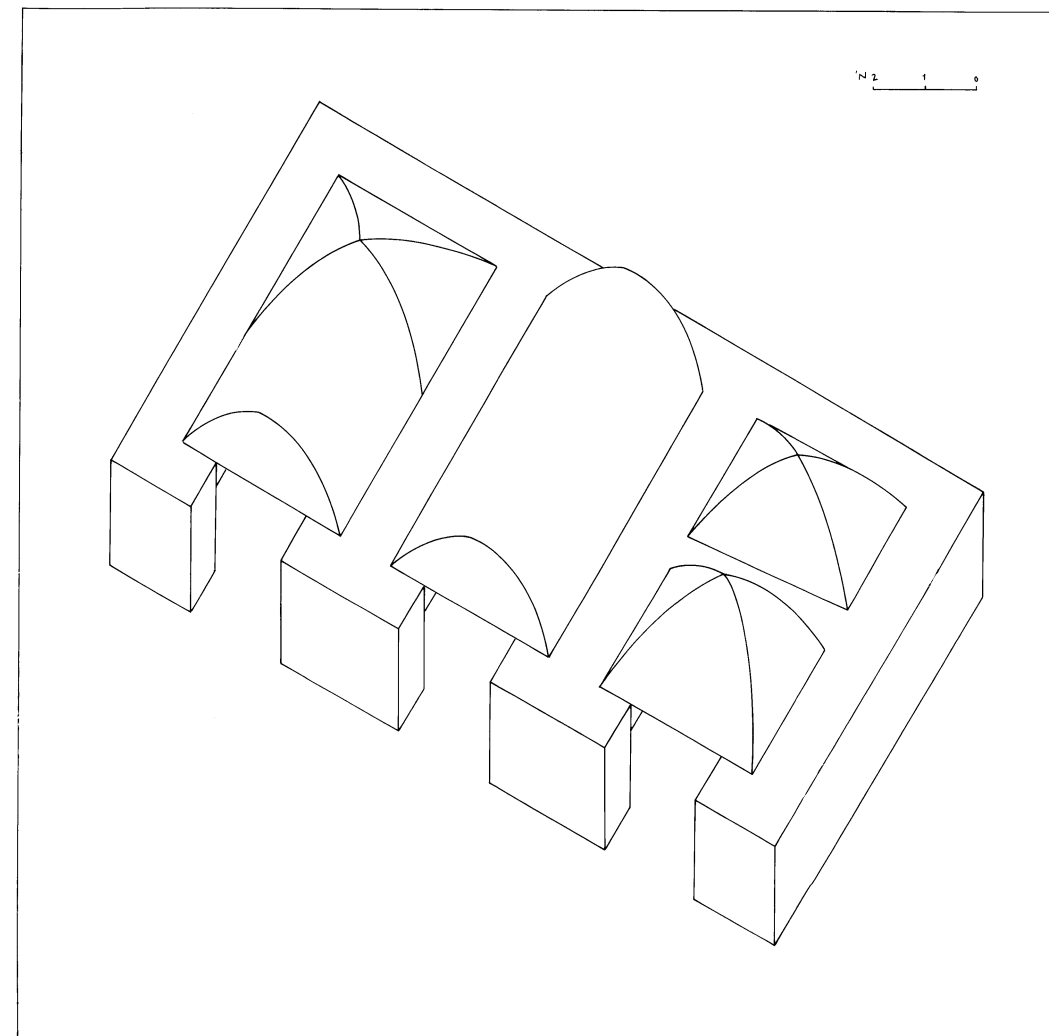

חזית אחורית לקומה א'

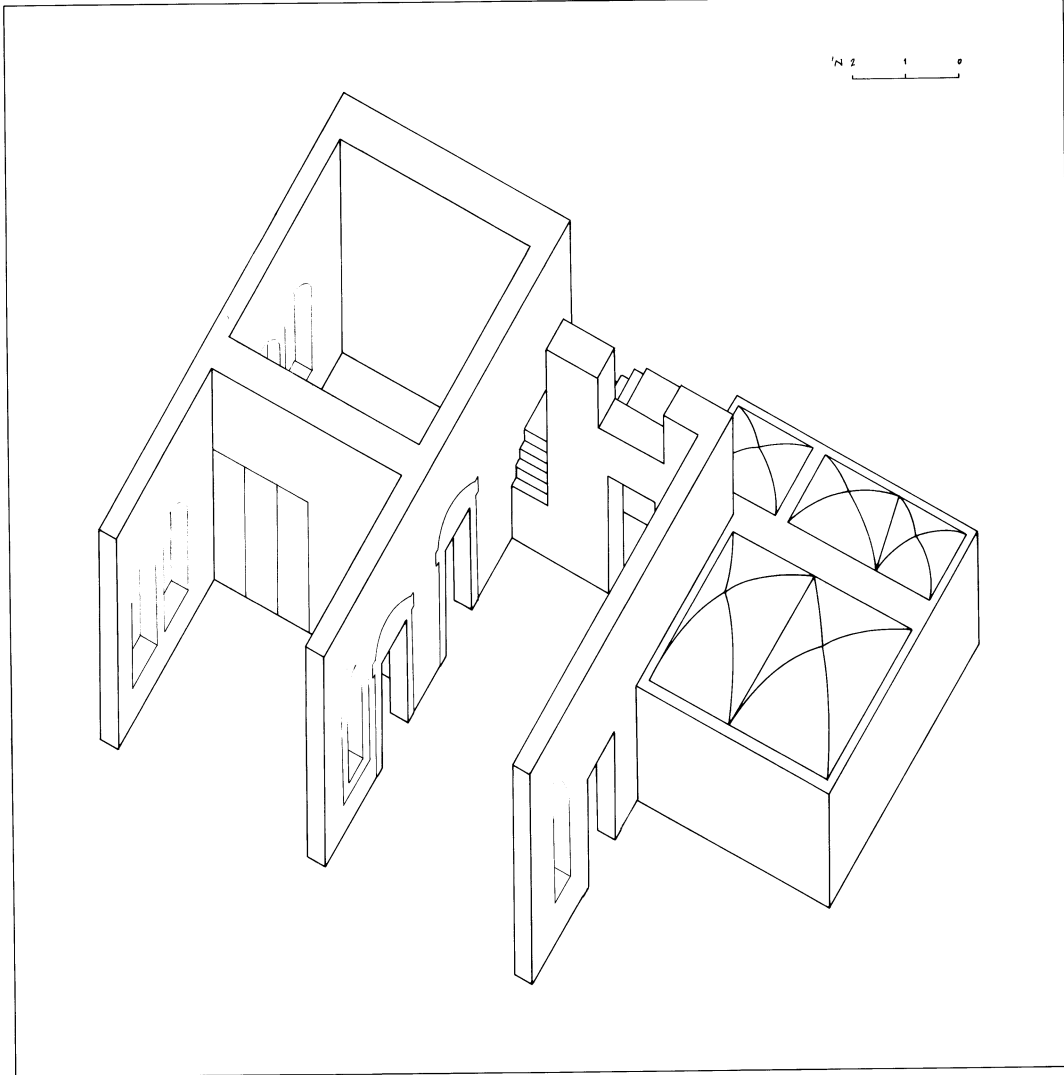
ב. טכנולוגית הבנייה

קימור של הקשת המרכזית בתמונה מצד ימין בקומת הקרקע לכיוון רחוב קק"ל.
ניתן לראות קשתות נוספות בצילומים עכשיו בפינים בית המרקחת בעמוד 13
בחוברת זו.

אקונומטריה של קומת הקרקע.
ניתן לראות את הקשתות וקימורים.
הקירות בעובי 120 ס"מ באבן מקומית
(המחצבה בשימור בצפון העיר העתיקה).
הקשתות והקימורים נבנו באבן.

אקונומטריה של הקומה הראשונה.
ניתן לראות את אולם האירוח
והחדרים המסתעפים ממנו.
הקירות של החזית, אולם האירוח
והחדרים הנפרשים ממנו בעובי של
40 ס"מ.

קירות נוספים במידות שונות.
קורות עץ באולם מרכזי ובחדרים.

ג. המצב הפיזי הנוכחי

המבנה בקומת הקרקע נמצא בשימוש בית מרקחת הנגב.

האלמנטים השונים נשתמרו בצורה כמעט מלאה.

החזיתות עברו שימור בשנות ה-80.

הגג מתוחזק באופן קבוע.

המשקופים של החלונות מעץ והסורגים מברזל - מקוריים.

הבניין פעיל וניתן לראות לפי התמונות שהמבנה בסך הכול השתמר בצורה מצוינת.

כל פעולה שנעשתה בו בוצעה תוך תשומת לב לשמרו בצורה המקורית.

ד. סקירה של מפגעים וסיכונים

המבנה מתאים לשימור דרגה ב'1.

אבן מקורית טיפוסית חלשה ומתפוררת מהר.

המבנה עובר תחזוקה ע"י בעלי הנכס ונשמר במצב תקין.

11. סיכום, הערכת האתר והמלצות עורך התיק

מסמך זה "תיק תיעוד מלא מבנה לשימור" עוסק בתיעוד וניתוח ההיבטים האדריכליים והטכנולוגיים של מבנה היסטורי המיועד לשימור אשר נמצא בלב העיר העתיקה בבאר שבע.

מסמך זה נערך ע"י הארכיטקט גדעון רפאלי ובעזרתו של האדריכל פטריק צרפתי העוסק בשימור מבנים.

המבנה נבנה בתחילת המאה ה-20 לפי תכנון של מהנדסים אירופאים ומקומיים.

המבנה הינו מבנה מעניין מכיוון שהינו אחד מהמבנים הראשוניים בני קומתיים, מבנה שאינו אופייני לבנייה בת זמנו, שהקדים את זמנו.

בתיק תיעוד זה התבססנו על מספר מקורות, ביניהם ספרי היסטוריה, תצלומי אוויר היסטוריים מתוך ארכיונים, מפות היסטוריות, ספרות העוסקת בתולדות העיר באר שבע וכמובן התבססנו על בדיקות המבנה עצמו ובחינת הפרטים המעניינים שבו.

המסמך בא לשפוך אור ולסייע בהבנת ערכיו של המבנה הן כמבנה היסטורי והן כחלק מהרקמה האורבאנית המקיפה אותו. זהו צעד חלוצי ליצירת בסיס מידע לטיפול עתידי במבנים דומים העומדים לשימור בעיר העתיקה בבאר שבע.

"שימור" מוגדר כפעולה להבטחת קיומם של מבנים, הנושאים ערכים תרבותיים, היסטוריים וארכיטקטוניים, בתוך תרבות עכשווית בעלת צרכים מידיים ועתידיים. דבריו של יגאל אלון מביאים את תמצית התשובה לשאלה לשם מה לשמר מבנים: "עם שאינו מכבד את עברו, ההווה בו הוא חי דל ועתידו לוט בערפל". כלומר: שימור מבנים היסטוריים דרוש לנו גם בשל תחושת היציבות וההמשכיות ההיסטורית שלנו, הן כפרט והן כעם.

המונח "שימור" מחזיק גישות ושיטות מגוונות לטיפול באתרים, כגון שימור מתחם, שימור הקיים, שחזור ושיקום.

המבנה אותו אנו מתעדים הוא מבנה שמור. בוצעו בו פעולות המכוונות להבטיח את המשך קיומו של המערך החומרי המצוי באתר בשלמותו, תוך שמירת אופיו ויפיו. המבנה נבחר כאחד המבנים המיוחדים בעיר העתיקה בשל ערכו ההיסטורי, בשל יופיו ומיוחדותו.

המבנה בעל ערך יוצא דופן ומומלץ לשלבו במערך שימור עירוני, שימור לאומי ושימור בין לאומי וקישורו לאתרים היסטוריים אחרים בארץ ישראל.

המלצות:

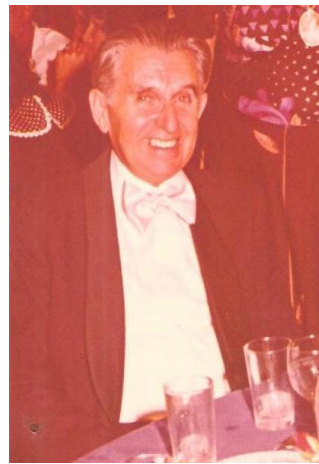
א. נמליץ על הסרה ופירוק כל השלטים הישנים והלא רלוונטיים שבסביבת המבנה.

ב. נמליץ על פירוק והסרת המבניים הארעיים הנטושים והבלתי חוקיים שבסביבת המבנה המסתירים את יופיו ולא שייכים לרקמה האורבאנית.

כל אלה מהווים מפגע סביבתי - בטיחותי נוסף על היותם אינם שייכים לרקמה האורבאנית ומכערים אותה.

שלושה דורות

ב-1948 רכשו הרוקח אייזיק קריגל והרוקח בן ציון בוגן את המבנה. אייזיק הגיע לבאר שבע עם הצבא הבריטי, אליו התגייס לאחר סיום לימודיו בפולין, בעקבות פרוץ מלחמת העולם השנייה. הרוקח בן ציון בוגן הגיע מרומניה לבאר שבע דרך מחנה בקפריסין. יחד ייסדו את בית המרקחת הראשון בנגב, ששירת את המחוז כולו, בית מרקחת "הנגב".

מימין לשמאל:

תמונה של הרוקח אייזיק קריגל
תמונה של הרוקח בן ציון בוגן.

אשתו לימים של הרוקח אייזיק קריגל, אנה בם, אף היא ילידת פולין, עשתה עם הוריה דרך ארוכה, דרך סיביר ומחנות בטהרן, עד הגיעם לישראל. בסיוע הצלב האדום עלה בידה להתקבל ללימודי רוקחות באוניברסיטה האמריקנית בביירות. עדויות סטודנטים יהודים, תושבי הארץ, שלמדו את מקצועות הרפואה והרוקחות באותה אוניברסיטה מעלות, שלא אחת התנכלו להם ערבים מקומיים. אנה הצליחה להסתיר משלטונות האוניברסיטה את זהותה היהודית-ישראלית הודות לשליטתה במספר שפות, אך היו בין חבריה ללימודים שבכל זאת ניחשו את סודה. היא הייתה הישראלית האחרונה שסיימה ב-1950 את לימודי הרוקחות באוניברסיטה האמריקנית בביירות. בספרו של אמנון מיכלין – מעשי רוקחים פרקים בתולדות הרוקחות בישראל (עמ' 175-170) מופיעות הארות והערות על רוקחים בוגרי אוניברסיטאות בביירות. אנה סוגרת את רשימת אותם רוקחים. תעודת ההסמכה שלה, כמו גם רשימת הישראלים, בני אומות שונות ודתות שונות, ביניהם ארמנים, שלמדו לאורך השנים באוניברסיטה האמריקאית בביירות, מופיעות בספר.

בשנת 1952 נישאה אנה לאייזיק והצטרפה לניהול בית המרקחת.

בשנת 1948 הוקם בית המרקחת.

משרתים בו שלושה דורות של רוקחים מאותה משפחה: **צילה**, ביתם של **אנה ואייזיק קריגל**. למדה רוקחות באוניברסיטה העברית. צילה נישאה למגר' ישראל שטרייכמן, מנכ"ל בית המרקחת כיום ולהם שלושה ילדים.

ענת, ביתם הבכורה של צילה וישראל שטרייכמן המשיכה את המסורת המשפחתית ולמדה רוקחות באוניברסיטה העברית בירושלים. הבן השני, **עידו**, סיים את לימודי הרוקחות באוניברסיטת "בן גוריון" בבאר שבע.

צילה וישראל שטרייכמן

הרוקח משה ומרגית בוגן

מגר' **משה בוגן**, בנו של הרוקח **בן ציון בוגן**, סיים את לימודי מקצוע הרוקחות ברומניה. בתו הבכורה, **לילך**, סיימה את לימודי הרוקחות באוניברסיטת "בן גוריון" בבאר שבע.

בית המרקחת, בו משמש כבר הדור השלישי לרוקחי משפחת בם-קריגל-שטרייכמן ומשפחת בוגן, נשמר במתכונתו המקורית ושופץ ע"י בעליו בשנת 1986. לקוחותיו הוותיקים, תושבי הנגב, עדיין יודעים לספר את דברי ימיו הראשונים של הבית.

רישיון לניהול עסק - רישיון קבוע משנת 1968

עיריית באר שבע

אגף איכות הסביבה / תברואה ורישוי

רישיון לניהול עסק

חוק רשוי עסקים תשכ"ח-1968 מסופר 5697 הרישיון

שם בעל העסק: **בוגן משה-סטרייכמן צילה** הפריט לפי צו-רשוי עסקים: 103
 (עסקים טעוני רשוי) תשל"ג-1973: **בית מרקחת "הנגב"**

מהות העסק: **האגרה: 7. ש.ח.**

מען העסק: **קק"ל 94** מספר הבית: **94** חלקה: **94**
 שם הרחוב: **לצמיתוח** ויפקע: **לצמיתוח** (רישיון תקופתי בלבד)

תוקף הרישיון מיום: **27.3.87**

תנאי הרישיון:

- א. שם בעל העסק או האחראי לנהולו יצויינו על גבי תווית בנודל 10x20 ס"מ שתיקבע בחזית העסק במקום הנראה לעין.
- ב. רישיון זה יש להציג במקום נראה לעין במקום העסק.
- ג. עסק זה חייב להתנחל בהתאם לכל תנאי מיוחד לפי סעיף 7(א) לחוק.

רישיון זה -

1. תוקפו הוא בהתאם להוראות סעיף 7(א) ובהתאם לתקנות שר הפנים לפי סעיף 7(ח) לחוק רישוי עסקים תשכ"ח-1968.
2. כפוף לתנאים המצורפים או שיתווספו אליו.
3. אינו ניתן להעברה.
4. אינו בר תוקף, אם בעליו העביר עסקו למקום אחר או שונו תנאי המקום שבו מתנהל העסק (ע"י בניה או באופן אחר) וכן אם חל שינוי בעיסוק.
5. אינו בר תוקף עם העברת הבעלות או השליטה בעסק.
6. רישיון זה בר תוקף רק מיום תשלום האגרה.

בתנאי הגשת תוכנית וקבלת היתר בניה לשינויים במבנה. 1. תיקון קנה בגובה 4-6 מ". 2. גגון בכניסה. 3. דלת בחזית צדדית. תוך 6 חודשים מיום קבלת רישיון העסק.

מצורפים תנאים מסעם המשטרה. האגרה שולמה בקבלה מס. **4754** כתאריך: **7.4.87**

הצהרה:
 אני(נו) מצהיר(ים) בזה כי לא חלו כל שינויים במהות העסק, במבנהו ובעלותו עליו לעומת מה שאגשר כדין.

מס' ת.ז. של בעל העסק/מנהל העסק: **520465**
 חתימת בעל העסק/מנהל העסק: **reel**

מס' ת.ז. של בעל העסק/מנהל העסק: **7.4.87**
 חתימת בעל העסק/מנהל העסק: **7.4.87**

כרטיס המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות, 2004

כרטיס אתר	המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות
0.3 תיאור ופרטים 3.1 תיאור האתר וסביבתו 1. בודד בשטח 2. מבנה ביישוב 3. חלק ממרקם	מספר אתר 33
3.2 חומר בנייה 1. אבן 2. חומר 3. עץ 4. לבנים 5. בלוקים 6. בטון 7. ברזל או פח 8. כורכר 9. אחר	מספר יישוב 9000 נפה 62 מחוז 6
3.3 תוספות לבניין 0. אין 1. יש	1.0 זהות 1.1 שם האתר בית מרקחת "הנגב" - ישראל וצילה מג'סטר שטרייכמן
3.4 סגנון ארכיטקטוני (ראה נושאים)	1.2 כתובת: יישוב באר שבע
3.5 אלמנטים ארכיטקטוני (ראה נושאים)	רחוב קק"ל מס' 94 מיקוד 84201 טלפון בעבודה 08-6277016 פקס 08-6271689
3.6 מצב שימור 0. הרוס 1. מתפורר 2. בינוני 3. טוב	טלפון בבית 08-6460679
3.7 פעולת שיקום 0. לא הוחל בשיקום 1. בתהליך שיקום	נייד 050-5300793
3.8 קיום מיטרד סביבתי קרוב 0. אין 1. יש	1.3 מיקום: גוש 38003 חלקה 21
3.9 המחזיק הנוכחי 1. בעלות פרטית 2. שכירות 3. דמי מפתח	1.4 סיוג האתר: 1. היסטורי 2. ארכיטקטוני 3. דתי 4. מונומנטלי
4. רשות ממלכתית 5. רשות מקומית	5. יפה נוף 6. אחר (ראה נושאים)
6. צבא 7. פנוי בחלוקו 8. נטוש	2.0 תולדות 2.1 פרטי ההקמה שנת בנייה 1909 יזם אדריכל
4.0 ממדים ותשתיות 4.1 ממדי המגרש אורך רוחב מטר שטח 3652 מ'ר	2.2 אירועים באתר: חנויות ובית מגורים
4.2 ממדי המבנה אורך 14 רוחב 10 מטר	2.3 שימוש מקורי: 1. מגורים עירוני 2. מגורים פרטי 3. חינוך
4.3 מספר המבנים באתר 1	4. מוזיאון 5. דת 6. מסחר 7. מלון 8. תיירות 9. תעשייה
4.4 מס' קומות 2	10. חקלאות 11. בית עלמין 12. ציבורי אחר 13. צבא
4.5 1. חנייה 2. קו מים 3. ביוב 4. חשמל 5. טלפון	14. נטוש 15. אחר
6.4 נגישות 1. מוגבל בגישה 2. שביל לחולכי רגל	2.4 שימוש נוכחי 6. מסחר (ראה נושאים)
3. דרך אפר 4. קירבת לכביש אספלט	5.0 מעמד חוקי 5.1 מוכרז כאתר לאומי 0. לא 1. כן
5. קירבת לכביש ראשי	5.2 כלול בתכנית מיתאר ארצית לשימור 0. לא 1. בהכנה
2. מאושרת	5.3 כלול בתכנית מיתאר מחוזית לשימור 0. לא 1. בהכנה
2. בהפקדה 3. מאושרת	

8.0	נספחים	8.1	תצלומים	0. אין 1. יש	ארכיון טוביהו 2,3,67,273	5.4	כלול בתכנית מיתאר מקומית לשימור 0. לא 1. בהכנה
		8.2	שקופיות	0. אין 1. יש			2. בהפקדה 3. מאושרת
		8.3	מפות	0. אין 1. יש		5.5	כלול בתכנית מפורטת לשימור 0. לא 1. בהכנה
		8.4	מקורות, ספרות	0. אין 1. יש (ראה נושאים)			2. בהפקדה 3. מאושרת
		8.5	תרשימים	0. אין 1. יש		5.6	ייעור השטח בתכנית 0. אין ייעוד 1. מגורים 2. בניין ציבורי
		8.6	הערות	0. אין 1. יש			3. שטח ציבורי פתוח 4. מסחרי
		8.7	עדכונים	0. אין 1. יש (ראה נושאים)			5. תיירות ונופש 6. תעשייה 7. חקלאי
							8. אתר לאומי 9. אחר
9.0	פרטי הפוקר	9.1	משפחת צרפתי	פרטי	פטריק יוסף צרפתי	5.7	זכויות בנייה 0. אין 1. יש פרט כמה מטר מרובע
		9.2	יישוב באר שבע מיקוד 84450	רחוב מבצע חורב מם' 39		5.8	שם וסוג הבעלות 0. לא ידוע 1. פרטי 2. ציבורי 3. מושע
		9.3	טלפון בעבודה 08 6264359	טלפון בבית 08 6418143			4. צה"ל 5. אחר (בהכנות)
		9.4	תחום עיסוק	1. אמנות 2. ארכיאולוגיה		6.0	הצעות ורעיונות 6.1 הצעות ואפש' לשימוש עתידי 1. מגורים 2. מסחר
			3. ארכיטקטורה 4. אתנוגרפיה				3. מוזיאון 4. אתר ביקור
			5. מדעי הטבע 6. גיאוגרפיה				5. מועדון 6. אתר
			7. היסטוריה 8. עיתונאות 9. אתר פרט			6.2	שינויים נחוצים
		9.5	תאריך מילוי הטופס	שנה 2003	חודש 6 יום 15	6.3	בעיות העשויות להתעורר בפעולת השיקום
		9.6	פוקד 1. מורה/ מדריך 2. סטודנט 3. תלמיד 4. חובב			6.4	מקורות מימון אפשריים לטיפול באתר
						6.5	הערכת עלות השימור ש.ח. (ראה נושאים)
						7.0	דירוג 7.0
						7.1	השיבות האתר 1. ארצית 2. אזרית 3. מקומית
						7.2	דחיפות הטיפול 0. רגיל 1. מידי 2. דחוף
						7.3	עדיפות מבחינת פוטנציאל לתיירות פנים 0. אין 1. בינונית
							2. גבוהה
						7.4	עדיפות מבחינת פוטנציאל לתיירות חוץ 0. אין 1. בינונית

להלן תעודות סיום לימודי רוקחות של המשפחות

תעודת סיום לימודי בית ספר לרוקחות באוניברסיטה האמריקאית בבירות יוני 1950
אנה במ - קריגל

מימן לשמאל:
צילום מטקס סיום לימודי רוקחות של אנה במ.
צילום על אנה על רקע העיר בירות.
אנה וחברות מהלימודים.

תעודת סיום לימודי רוקחות של צילה באוניברסיטה העברית בירושלים

הרוקח אייזיק קריגל בבית המרקחת בשנות ה-70.

1977 הרוקח קריגל, בתו צילה ונכדתו ענת בבית המרקחת - שלושה דורות

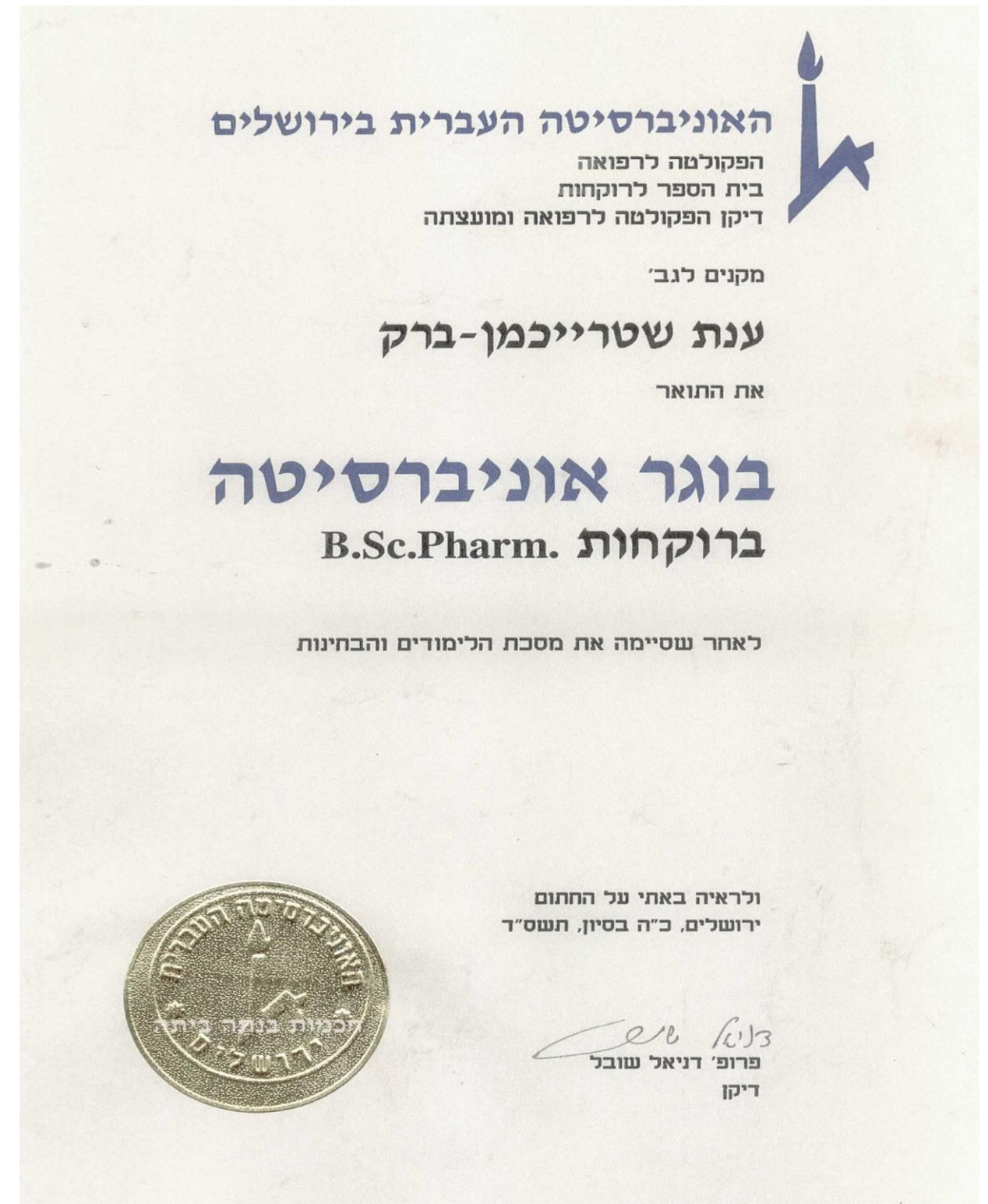

טקס סיום וקבלת תעודה לרוקחת ענת מהאוניברסיטה העברית בירושלים

ענת שטרייכמן

עידו שטרייכמן

מדינת ישראל
משרד הבריאות

רשיון לעסוק ברוקחות

פי' רשיון: 3-105305

בתוקף סמכותי לפקודת הרוקחים (נוסח חדש)
תשפ"א-1981, ניתן בזה רשיון לעסוק ברוקחות ל-

שטרייכמן עידו

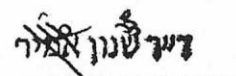
בעל/ת ת.ז. פי': 053064028

ניתן ביום ט"ז בחודש טבת בשנת תשע"א

23/12/2010

לשם קביעת הותק הפקצוי תחשב כל תקופה שבה עבד/ה בדין בפקצוע זה לאחר התאריך

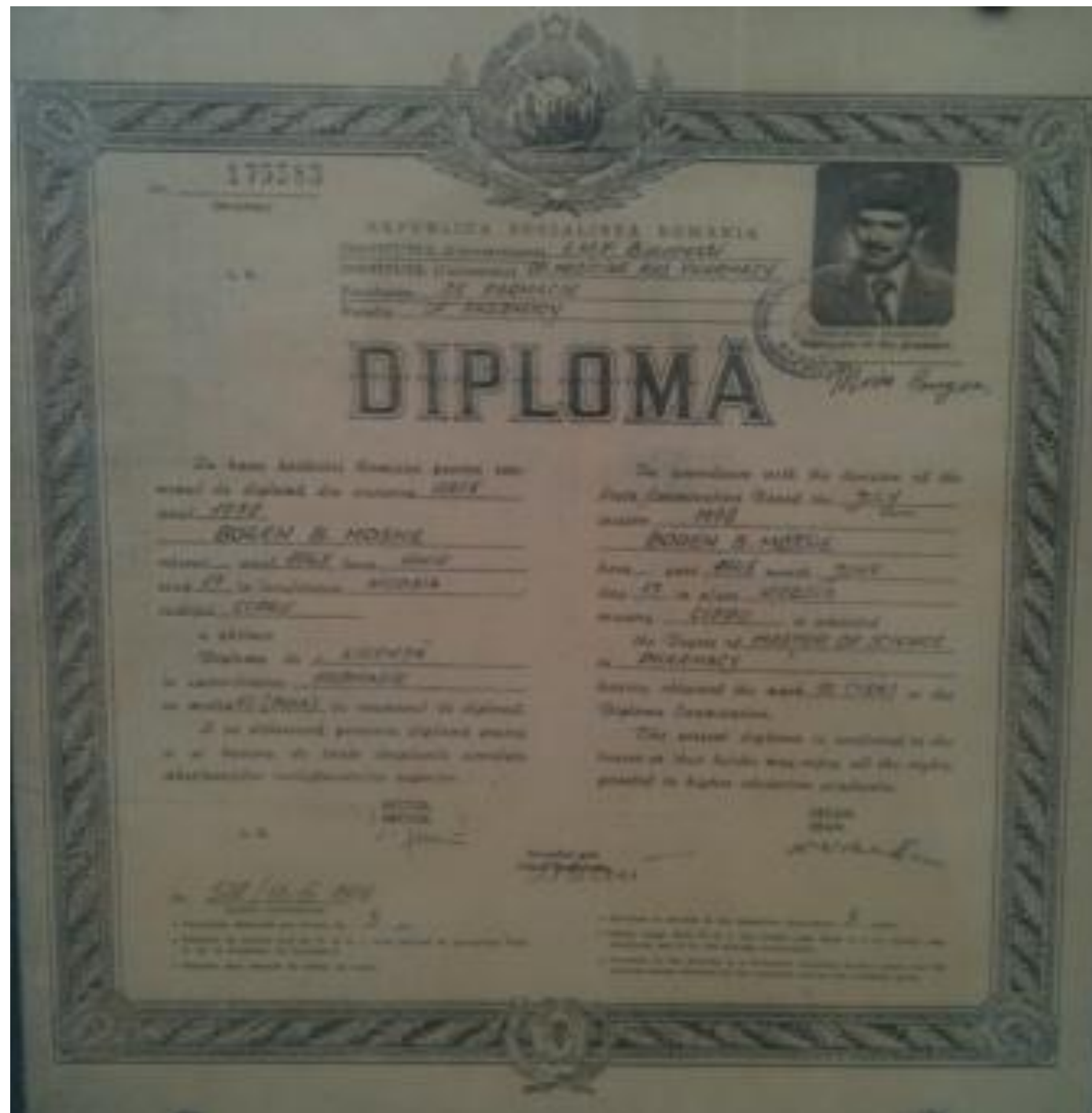
18/02/2010

ד"ר שמואל אמיר
ב/ המנהל הכללי

פי' תיק: רת/91985

משפחת בוגן:

משפחת בוגן מונה שלושה דורות של רוקחים. הרוקח בן ציון בוגן, למד רוקחות ברומניה והגיע כחלוץ לנגב עם משפחתו. בנו של הרוקח בן ציון בוגן, משה, סיים את לימודי הרוקחות ברומניה. בתו הבכורה לילך המשיכה את המסורת המשפחתית וסיימה את לימודי הרוקחות באוניברסיטת בן גוריון בנגב.

דיפלומה של הרוקח מגר' בוגן משה מרומניה.

מס' 7819

משרד הבריאות

דשיון לעסוק ברקחות

בתוקף שמכותי לפקחת הרקחים [נוסה חדש].
התשמ"א--1981, ניתן בזה רשיון לעסוק ברקחות
לילך 1111

בעל/ת הי"א מס' 040112625

ניתן ביום ד' בחודש חמרוז שנת חשס"ז
20.6.2007

ד"ר אמיר שנון
/ב/ המנהל הכללי

מס' תיק רת/ 84.998

כתבות רבות פורסמו על בית המרקחת ועל המשפחות המנהלות אותו. להלן מספר כתבות מספרים ומהעיתונות הכתובה:

בית מרקחת "הנגב"

מאת: אמנון מיכלין

ארבעה דורות של רוקחים

אנה ואייזיק קריגל

ברשימת הרוקחים שלמדו באוניברסיטה האמריקנית בבירות. מופיע שמה של אנה קריגל גם, שסיימה את חוק לימודיה בשנת 1950. מזה שנים אני מנסה להחזיק על עקבותיה. ידועים המקרים על יהודים שלמדו בבירות והותקפו פיסית ע"י ערבים מקומיים, כמו ד"ר משה נוימן, וד"ר אברהם רביד, רופא מנהלל, שחזר מבירות וכתב "חזרתי מארץ האויבים".

להתגורר בבאר שבע. אייזיק סיים את לימודי הרוקחות בפולין והגיע ארצה עם הצבא האנגלי. בשנת 1948 יסד את בית המרקחת הראשון בנגב בבאר שבע ברחוב קק"ל וקרא את שמו בית מרקחת "הנגב". עם נישואיהם הצטרפה אנה אל בעלה בניהול בית המרקחת.

באר שבע הוקמה בתקופה קצרה יחסית של כעשרים שנה, הטורקים והבריטים אחריהם דאגו לשפר את חזותה. הטורקים הקיפו אותה בבנייני פאר כגון המסגד, הסראיה, משרד המשל ועוד, כדי להרשים את הבדואים בעוצמתו של השלטון.

עידו שטרייכמן

בית המרקחת שירת את אזרחי באר שבע והסביבה, לוחמים ישראלים ושבתים בדואים מקומיים.

מאז הוקם בית המרקחת בשנת 1948, משרתים בו ארבעה דורות של רוקחים מאותה משפחה. צילה, בתם של אנה ואייזיק, למדה רוקחות באוניברסיטה העברית וסיימה את חוק לימודיה בשנת 1985. מאז היא משמשת כרוקחת אחראית בבית המרקחת.

ענת שטרייכמן

בשנת 1948 החל כיבוש הארץ בידי הצבא הבריטי ונזקי המלחמה שוקמו בהדרגתו של המהנדס אברהם סיניאבר, שעבד כמהנדס גם אצל הטורקים. בית מרקחת "הנגב" הוא סמל להתיישבות בנגב ונדבך חשוב בהיסטוריה של באר שבע בירת.

צילה וישראל שטרייכמן

לפיכך תמוה היה בעיני שאנה קריגל-בם למדה בבירות בשנים שלאחר קום המדינה. מאוחר יותר התברר לי הפרטים הבאים: אנה בם עלתה מצ'נסטוב שבפולין, עם הוריה גיטלה ודוד, דרך סיביר ומחנות בטהרן, מישור הגיעה לבירות באמצעות הצלב האדום והיות ששלטה באנגלית, רוסית, פולנית וגרמנית, עלתה בידה להסתיר משלטונות האוניברסיטה את דבר יהדותה. לאחר סיום לימודיה בשנת 1950, נישאה אנה בשנת 1952 לרוקח אייזיק קריגל מבאר שבע ועברה יחד עם אמה

בית מרקחת "הנגב" בע"מ באר שבע

בית המרקחת שוכן במבנה הדו קומתי הראשון שבנו הטורקים בבאר שבע בשנת 1901. לבנייתו הובאו במיוחד מאירופה מהנדסים ואדריכלים. תקרת המבנה עשויה קשתות, המשוות למבנה כולו יופי ארכיטקטוני מיוחד. בגלל ייחודו שימש המבנה כמלון ראשי למחוז כולו. המבנה זכה להכרת המועצה לשימור אתרים.

בשנת 1986 שופץ המבנה, תוך שמירה על יופיו וייחודו ההיסטורי. בית מרקחת "הנגב" זכור לי משנות שירותי הצבאי, כאשר כחיילים נהגנו לפקוד אותו כל אימת שנזקקנו לתרופות.

ישראלים 2007 || מאיר אזולאי

מרשם ותיק. ב-1948 נפגשו בבאר שבע המשוררת שני פליטים יהודים, האחד מפולין - קריגל אייזיק - והשני מרומניה - בן ציון בוגן. כיוון ששניהם היו רוקחים, אך סבעי היה שיפתחו ביחד בית מרקחת. כך נולד בית המרקחת הראשון בנגב, "הנגב" שמו. לימים נולדה למשפחת קריגל בת, צילה, ולמשפחת בוגן בן, משה. שניהם למדו רוקחות, ומאז שניהם, משה בוגן וצילה שטרייכמן (בתצלום), עם בני זוגם, מנהלים את בית המרקחת הרבה אחרי שההורים המייסדים הלכו לעולמם. יש גם דור שלישי: הבת והבן (ענת ועידו) של השטרייכמנים, והבת (לילך) של הבוגנים. ישראל שטרייכמן, בעלה של צילה, מסביר כי בניגוד לבתי המרקחת של היום, אצלם יודעים גם לרקוח תרופות.

יריעות אחרונות 21

יום שני, כ"ב באב תשס"ז 6.8.2007

"נגב שלי" - ספר מיוחד שנכתב על אזור הנגב והסמלים המיוחדים שבו.
בית מרקחת הנגב נבחר לאחד מהאייקונים של הנגב לאורך ההיסטוריה.
הספר פורסם בשנת 2006.

בית המרקחת "הנגב"

"הנגב", בית המרקחת הראשון שנפתח בנגב, הוא סמל; סמל לחידוש ההתיישבות היהודית בנגב וסמל להיסטוריה העשירה של באר-שבע בירתו.

בית המרקחת שוכן במבנה הדו-קומתי הראשון שבנו הטורקים בבאר-שבע עוד ב-1901, כאשר לשם כך הביאו במיוחד מהנדסים ואדריכלים מאירופה. למבנה קשתות המפארות את התקרה ולהן יופי ארכיטקטוני מיוחד. בשל ייחודו, הוא שימש כמלון ראשי למחוז כולו.

ב-1948, עם שחרור באר-שבע, נפתח במקום בית המרקחת המרכזי לנגב, אשר שירת את הלוחמים, את שבטי הבדואים ואת תושבי באר-שבע והסביבה. ב-1986 שופץ המבנה תוך שמירה על יופיו וייחודו.

את בית המרקחת מנהלות שתי משפחות זה שלושה דורות: שטרייכמן-קריגל-בוגן. בית-המרקחת מציע שירות רוקחי מקצועי בעברית, רוסית, אנגלית, צרפתית, ערבית ורומנית. בנוסף לתרופות יש במקום מגוון של ויטמינים, צמחי מרפא, שמנים ארומטיים ואתריים, מוצרים הומיאופתיים, ציוד אורתופדי ומוצרי קוסמטיקה. המנכ"ל הוא מגר' ישראל שטרייכמן; רוקחת אחראית - צילה קריגל-שטרייכמן; רוקח - משה בוגן.

MY NEGEV
the people, the institutions, the factories, the landscape

נגב שלי
MY NEGEV

נגב שלי
האנשים, המוסדות, המפעלים, הנופים

Pharmacy HaNegev

Pharmacy HaNegev Ltd, the first pharmacy opened in the Negev, is a symbol of the renewed Jewish settlement of the Negev and a symbol of the rich history of the Negev capital, Beer-Sheva.

The pharmacy resides on the first story of the two story building constructed by the Turks in 1901 with the assistance of European engineers and architects. The building has unique arches and ceilings. In the past it also served as a regional hotel. The pharmacy opened in 1948 with the release of Beer-Sheva. In 1986 the building was renovated.

Pharmacy HaNegev has been run by two families for the last three generations: Straichman-Kriegel-Bogen. It offers professional services in Hebrew, Russian, Arabic, English, French and Romanian. In addition to pharmaceuticals it offers vitamins, homeopathic medicines, aromatic oils, orthopedic products and variety of cosmetics.
The manager is Israel Straichman; Phamacists are Tzila Kriegel-Straichman and Moshe Bogen.

www.hanegev.co.il.

1. מבצרי הלבנים במדינת ישראל תיאורם ותולדותיהם, מירון בנבנשתי, הוצאת קרית ספר בע"מ ירושלים, 1970.
2. באר שבע ואתריה, גדעון ביגר ואלי שילר, הוצאת ספרים אריאל, ירושלים, 1991.
3. ספר באר - שבע, יהודה גרדוס ואליהו שטרן, בית הוצאה כתר, ירושלים, 1979.
4. מי ומה בבאר שבע והנגב, משה ניר, הוצאת כל-בי, באר שבע, 1987.
5. יצחק שדה - אלבום, עריכה: שלמה דרך, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ב.
6. לגעת בעבר ולשמרו למחר שימור מבנים ואתרים היסטוריים – היבטים חינוכיים, חומי נובנשטרן, משרד החינוך והתרבות – המועצה לשימור אתרים, חורבת ר'יהודה החסיד, ד"ר מיכאל לוין, משרד החינוך והתרבות, ירושלים, תשל"ח.
7. תצלומי אוויר של חיל האוויר הבריטי בין השנים 1917-1918 ותצלומים היסטוריים, אוסף תצלומי אוויר ומפות, ארכיון הנגב ע"ש דוד טוביהו, אוניברסיטת בן גוריון.
8. מעשי רוקחים פרקים בתולדות הרוקחות בישראל, מאת אמנות מיכלין, 2000, עמ' 175.
9. "נגב שלי" - האנשים, המוסדות, המפעלים, הנופים בעריכת צבי אלוש, 2006 עמ' 196.

תודות למסייעים לכתובת תיק התיעוד

תודתנו נתונה לכל מי שתרום מזמנו ומהידע שלו וסייע בהכנת המסמך.
 תודה לסיוע שנתנה אוניברסיטת בן גוריון בנגב וארכיון וטוביהו.
 תודה מיוחדת למר עופר יוגב - מנהל מרחב באר שבע והדרום מועצה לשימור אתרי מורשת בישראל.
 תודה מיוחדת לארכיטקט פטריק צרפתי.
 הרוקח עידו שטרייכמן, עו"ד עמית שטרייכמן.